



**Linnéuniversitetet**

Kalmar Växjö

Kandidatuppsats

# “Både glädje och sorg”

*En kvalitativ studie om upplevelsen av att vara familjehemsförälder*



*Författare: Olivia Ryberg & Felicia Stenholm*

*Handledare: Maria Kläfverud*

*Examinator: Rickard Ulmestig*

*Termin: HT22*

*Ämne: Socialt arbete*

*Nivå: Grundnivå*

*Kurskod: 2SA47E*

*Antal ord: 14 823*



## Abstract

**Authors:** Olivia Ryberg and Felicia Stenholm

**Title:** Both joy and sorrow. *A qualitative study about the experience of being a foster parent.*

**Supervisor:** Maria Kläfverud

**Assessor:** Rickard Ulmestig

The aim of this qualitative study is to examine foster parents' experiences and view on their perceived challenges with the task, their resources to manage the task and how they achieve well being in their everyday life as a foster parent. The study has been carried out through qualitative semi-structured interviews with eight foster parents. The results were then analyzed through Antonovsky's salutogenic perspective with the concept sense of coherence (SOC) and generalized resistance resources (GRRs), along with previous research. The study's result shows that perceived challenges with the task are among other things the constant change of social workers, having an "open foster home" for birth parents and the lack of knowledge of foster parenting when taking on the task. Resources to manage the task are good support from the social services, daily recovery from the task, practical experiences and one's own personal qualities such as adaptability and understanding. Well being in everyday life as a foster parent can be achieved through involvement in the foster kids life, as well as being able to have one's own interests. Furthermore the study's result indicates that the motive to help and support children in need is strongly connected to achieve well being in the role as a foster parent.

## Nyckelord

Key words: Foster care, foster parents, experiences, salutogenesis.

Nyckelord: Familjehem, familjehemsföräldrar, erfarenheter, salutogenes.



## Tack

Vi vill först och främst rikta ett stort tack till er familjehemsföräldrar som har valt att dela med er av era personliga erfarenheter och upplevelser. Ni har gjort det möjligt för oss att genomföra denna studie. Sedan vill vi även tacka kurskamrater och andra personer som har hjälpt oss att nå ut till våra intervjupersoner. Vidare vill vi tacka vår handledare Maria Kläfverud som väglett och stöttat oss i vårt uppsatsskrivande. Slutligen vill vi tacka varandra för alla ord vi läst, alla meningar vi skrivit, alla givande diskussioner vi haft och alla skratten vi delat.

*Olivia Ryberg & Felicia Stenholm*



## Innehållsförteckning

<b>1 Inledning .....</b>	<b>1</b>
1.1 Problembakgrund .....	1
1.1.1 Socialtjänstens ansvar för barn och unga .....	1
1.1.2 Familjehem; som begrepp och uppdrag .....	2
1.1.3 Komplexiteten i familjehemsuppdraget .....	3
1.2 Problemformulering .....	4
1.3 Syfte och frågeställningar .....	5
<b>2 Tidigare forskning.....</b>	<b>7</b>
2.1 Urval av tidigare forskning .....	7
2.2 Begreppet "Familj" .....	8
2.3 Socialtjänst och biologiska föräldrar .....	9
2.4 Familjehemsföräldrarna och det placerade barnet.....	12
2.5 Osäkerheten i uppdraget.....	14
<b>3 Teori .....</b>	<b>15</b>
3.1 Det salutogena synsättet .....	15
3.2 Generella motståndsresurser (GMR).....	15
3.3 Känslan av sammanhang (KASAM).....	16
3.3.1 Begriplighet.....	16
3.3.2 Hanterbarhet .....	17
3.3.3 Meningsfullhet .....	17
3.4 Motivering av vald teoretisk ingång.....	17
<b>4 Metod.....</b>	<b>19</b>
4.1 Vetenskapsteoretisk ansats .....	19
4.2 Metodval .....	19
4.3 Urval av intervjupersoner och genomförande .....	20
4.4 Etiska överväganden .....	22
4.5 Analysmetod .....	23
4.6 Tillförlitlighet och trovärdighet.....	24
4.7 Metoddiskussion .....	26
4.8 Arbetsfördelning .....	27
<b>5 Resultat och analys.....</b>	<b>28</b>
5.1 Det tredelade föräldraskapet.....	28
5.1.1 Socialtjänstens stöd .....	28
5.1.2 Samarbetet med biologiska föräldrar .....	33
5.2 Uppdragets motiv och innebörd .....	37
5.2.1 Motiv .....	37
5.2.1 Familj och familjehemsuppdraget.....	39
5.3 Livspusslet.....	42
5.3.1 Påverkan på vardagen.....	43
5.3.2 Relation till barnet.....	45
5.3.3 Ekonomisk ersättning.....	48
<b>6 Slutsatser och diskussion .....</b>	<b>50</b>



6.1 Slutsatser .....	50
6.2 Diskussion .....	52
6.3 Metodologisk eftertanke.....	55
6.4 Förslag till framtida forskning.....	55
<b>7 Referenslista.....</b>	<b>57</b>

## Bilagor

Bilaga 1 Informationsbrev

Bilaga 2 Intervjuguide



## 1 Inledning

År 2020 var familjehem den vanligaste placeringsinsatsen för barn och unga med sammanlagt 19 400 placerade (Socialstyrelsen 2021b). Det rör sig därmed om ett stort antal barn och unga som är i behov av trygga vuxna som kan ta emot dem i sina hem. Dessa vuxna benämns vid familjehemsföräldrar och har ett familjehemsuppdrag från socialtjänsten. Genom uppdraget ansvarar familjehemsföräldrarna för att ge placerade barn daglig omsorg, en trygg tillvaro och en god uppväxt (Socialstyrelsen 2021a).

Familjehemsföräldrar har således ett viktigt ansvar som innefattar både att skapa goda förutsättningar för barn i behov och samarbeta med socialtjänst samt biologiska föräldrar. Familjehemsuppdraget kan därmed ses som ett mångfacetterat uppdrag där det blir betydelsefullt att lyfta fram ämnet utifrån de som står det närmst, nämligen familjehemsföräldrar. Därav blir utgångspunkten för studien att studera familjehemsuppdraget utifrån familjehemsföräldrars erfarenheter och upplevelser.

### 1.1 Problembakgrund

#### 1.1.1 Socialtjänstens ansvar för barn och unga

Enligt 5 kap. 1 § 1p socialtjänstlagen (SFS 2001:453) (SoL) har socialnämnden i uppdrag att verka för att barn och unga växer upp under goda och trygga förhållanden. Enligt samma paragraf åttonde punkten ska socialnämnden i nära samarbete med hemmen verka för att barn får det skydd samt stöd de behöver, och om barnets bästa motiverar det, vård och fostran utanför det egna hemmet. Detta kan ske med samtycke genom SoL (SFS 2001:453) eller om behövlig vård inte kan ges med samtycke av vårdnadshavare eller den unge själv, genom lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) (SFS 1990:52). En insats utanför det egna hemmet är familjehem enligt 6 kap. 1 § Socialtjänstlagen (SFS 2001:453), där varje kommun ansvarar för tillgång av detta. Förhållandena och förutsättningarna för vård i familjehemmet måste vara utredda av



socialnämnden enligt 6 kap. 6§ SoL (SFS 2001:453). Detta synliggör således socialtjänstens ansvar att tillhandahålla familjehem, för att barn ska få det skydd som de behöver.

## 1.1.2 Familjehem; som begrepp och uppdrag

Familjehem definieras enligt 3 kap. 2 § socialtjänstförordningen (2001:937) (SoF) som “[...] ett enskilt hem som på uppdrag av socialnämnden tar emot barn för stadigvarande vård och fostran eller vuxna för vård samt omvårdnad och vars verksamhet inte bedrivs yrkesmässigt”. Att familjehem inte får bedrivas yrkesmässigt innebär att verksamheten inte ska bedrivas kontinuerligt och i förvärvssyfte (SKR 2021). Detta till skillnad från exempelvis HVB-hem<sup>1</sup> där det i stället enligt 3 kap. 1 § SoF (2001:937) krävs att dessa bedrivs yrkesmässigt. Vidare finns det även konsulentstödda familjehem där socialnämnden gett uppdrag till privata konsultbolag att ge råd och stöd till familjehem (SKR 2021). Konsulentstödda familjehem omfattas dock av samma regelverk som andra familjehemsplaceringar.

För den tid som familjehemmet åtar sig uppdraget ersätts dessa genom arvode, som är en skattepliktig inkomst (SKR 2021). Socialnämnden är skyldiga att upprätta avtal med familjehemmet som reglerar familjehemmets åtagande kontra socialnämndens ansvar. Detta avtal kan sägas upp av socialnämnden eller familjehemmet närsomhelst vilket medför att familjerelationerna vilar på en osäker grund. Linderot (2020) belyser att det finns två huvudtyper av familjehem, rekryterade familjehem och nätverkshem. Det förstnämnda är sådant hem som rekryterats av socialtjänsten där placeringar sker hos okända personer för barnet. I nätverkshem sker placering hos närstående eller släktingar till barnet så kallade släktinghem. Denna uppsats kommer fokusera på “rekryterade

---

<sup>1</sup> Hem för vård eller boende (Socialstyrelsen 2019).



familjehem” där vi har valt att genomgående benämna det som “familjehem”.

### 1.1.3 Komplexiteten i familjehemsuppdraget

Socialdepartementet (2022) har via ett regeringsbeslut gett Socialstyrelsen i uppdrag att samordna informationsinsatser riktade till allmänheten om bland annat familjehem. Av regeringsbeslutet framkommer det att det råder brist på familjehem, samt att det saknas en bredd vad gäller bakgrund och erfarenheter i nuvarande familjehem. Syftet med uppdraget är att öka kunskapen om vad det innebär att vara familjehem, och därigenom underlätta kommunernas rekryteringsprocess av dessa hem. Allt för att säkra tillgången av familjehem. Det ovannämnda regeringsbeslutet synliggör att det saknas information till allmänheten gällande familjehemsuppdraget. Uppdraget som familjehem innebär ett sorts dygnet runt åtagande för ett barns fostran och vård, vilket skulle kunna ses som ett arbetspass utan rast. Det skiljer sig från behandlingspersonal vid exempelvis HVB, där personalen har rast samt går hem efter avslutat arbetspass. Med det ges möjligheten att återhämta sig på ett annat sätt. Uppdraget som familjehem innebär även att samarbeta samt ha regelbunden kontakt med både barnets biologiska föräldrar och socialtjänsten (Socialstyrelsen 2021a). Tidigare forskning benämner samarbetet mellan familjehemsföräldrar, biologiska föräldrar och socialtjänst vid begreppet det tredelade föräldraskapet, eftersom alla parter har en roll i det placerade barnets vård och fostran (Wissö, Johansson & Höjer 2019). Det tredelade föräldraskapet kan vara utmanande samt en stressfaktor för familjehemsföräldrar i deras familjehemsuppdrag (Khoo & Skoog 2013; Wissö, Johansson & Höjer 2019).

Vidare kommer många barn som behöver placeras, från hem där omvårdnaden varit bristfällig eller att det funnits missförhållanden i hemmet, som till exempel missbruk eller våld (Socialstyrelsen 2021a). Barn som kommer till ett familjehem kan ha varit med om sammanbrott i tidigare familjehemsplacering. Med sammanbrott avses oplanerade avbrott i





familjehemsplaceringar, vilket medför att barn behöver flytta från en familjehemsplacering (Socialstyrelsen 2012). Oplanerade avbrott och att därmed placeras runt till olika familjehem eller andra vårdinsatser menar Inspektionen för vård och omsorg (2017), bidrar till negativa konsekvenser för barnet. Ovanstående skulle därmed kunna innebära att familjehemsföräldrar behöver bemöta barn som har med sig tidigare svåra upplevelser. Barn som varit med om svåra upplevelser kan visa reaktioner som till exempel utåtagerande beteenden, sömnsvårigheter, nedstämdhet, ångest och oro (Kunskapsguiden 2017). De ovannämnda reaktionerna har familjehemmet i uppgift att möta på bästa sätt utifrån barnets situation och behov. Det i sin tur ställer höga krav vad gäller kunskap, bemötande och ansvar på enskilda familjehemsföräldrar. Dessa olika faktorer som nämnts gällande familjehemsuppdraget kan tillräknas i den komplexitet uppdraget kan innebära.

## 1.2 Problemformulering

Linderot (2020) belyser i sin avhandling att familjehem har fått för lite utrymme i familjeforskning över lag. Hon menar således att det finns en lucka gällande familjeforskning som är specificerat gentemot familjehem. Genom sin inriktning på släktinghem och deras upplevelser gör Linderot (2020) sin del i att fylla denna lucka. Denna studie riktar sig i stället mot så kallade rekryterade familjehem, och kan i viss mån bidra till att fortsätta fylla den lucka som Linderot (2020) framställer finns, gällande familjeforskning som helhet. Även Cooley, Thomsson och Stevenson Wojcik (2017) beskriver att det råder brist vad gäller forskning som specifikt belyser eller svarar på de upplevelser och utmaningar som familjehemsföräldrar står inför. Forskarna menar att det tidigare funnits en större organisatorisk inriktning, samt fokus på familjehemsplacerade barns upplevelser och poängterar därav vikten av studier ur familjehemsföräldrars perspektiv. Deras forskningsbidrag sker i en amerikansk kontext i kontrast till vår studie som riktar in sig på familjehemsföräldrar i Sverige. Detta belyser i sin tur



relevansen av att utföra en studie gentemot familjehemsföräldrars upplevelser med fokus på familjehemsuppdraget i svensk kontext.

Tidigare nämndes det uppdrag Socialstyrelsen fått av Socialdepartementet (2022), som synliggör att det rent generellt saknas kunskap om familjehemsuppdraget, vilket pekar på relevansen av att öka sådan kunskap. En studie som belyser familjehemsföräldrars upplevelser skulle kunna vara en del i att sprida kunskap gällande familjehemsuppdraget ur ett specifikt perspektiv, nämligen familjehemsföräldrarna. En ökad förståelse rörande familjehemsuppdraget ur ett sådant perspektiv kan i sin tur vara behjälplig för socialtjänsten gällande rekrytering, utredning och stödjande gentemot familjehem. Detta menar vi kan vara relevant utifrån kärnan i det sociala problemet, att ge goda förutsättningar för placerade barn. Med tanke på det ansvar som socialtjänsten har gällande att verka för att barn och unga växer upp under goda och trygga förhållanden enligt 5 kap 1§ 1p socialtjänstlagen (SFS 2001:453), visar detta även på relevans utifrån socialt arbete som fält. En studie som berör familjehemsuppdraget utifrån familjehemsföräldrars perspektiv, kan även vara till hjälp för nuvarande och blivande familjehemsföräldrar i sin roll. Vidare kan Antonovskys (2005) teori som framställer det salutogena synsättet appliceras på vår studie. Eftersom den möjliggör att se till och analysera människors resurser, vardag och välbefinnande. Teorin kan således tillämpas på familjehemsföräldrars upplevelser av uppdraget för att skapa en förståelse utifrån begreppen generella motståndsresurser (GMR) och känslan av sammanhang (KASAM).

## 1.3 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att få en fördjupad förståelse för det uppdrag som det innebär att vara familjehem. Förståelsen riktar sig mot familjehemsföräldrars erfarenheter och upplevelser gällande uppdraget. För att uppnå syftet kommer följande frågeställningar vara utgångspunkt:



- Vilka utmaningar upplever familjehemsföräldrar i familjehemsuppdraget?
- Vilka resurser har familjehemsföräldrar för att hantera familjehemsuppdraget?
- Hur uppnår familjehemsföräldrar eget välbefinnande i sitt familjehemsuppdrag?



## 2 Tidigare forskning

I detta avsnitt presenteras tidigare forskning inom familjehemsforskning. Inledningsvis beskrivs hur den tidigare forskningen valts ut. Sedan redovisas den valda forskningen utifrån olika teman som berör forskningsområdet familjehem samt knyter an till vårt valda syfte.

### 2.1 Urval av tidigare forskning

Vid urval av tidigare forskning har vi främst sett till forskningsstudier inom fältet familjehemsvård gjorda i Sverige och som ligger nära i nutid. Då det går i linje med vårt valda syfte, att få en fördjupad förståelse för familjehemsuppdraget i svensk kontext. För att hitta tidigare forskning inom området har vi främst använt oss av sökverket Proquest med sökord som exempelvis “foster care”, “foster parents”, “relationships”, “swed”, “perspective”, “experiences”. Trots ovan nämnda utgångspunkt har viss vald forskning inte genomförts i svensk kontext samt varit av äldre karaktär. Nedan beskrivs varför forskningen ändå anses vara av relevans för vår studie.

Vi har valt tre forskningsartiklar som är gjorda utanför Sverige, en inom Europa och två från USA. Vi är medvetna om att välfärdssystemen därmed kan skilja sig mot det svenska. Trots dessa skillnader framkom intressanta aspekter gällande familjehemsföräldrarnas erfarenheter av att vara familjehem, vilket är relevant utifrån vår studie och dess syfte. Höjers avhandling från 2001 har valts ut trots dess ålder. Dock refereras hennes avhandling till än idag av forskare, exempelvis i Linderots (2020) avhandling. Det belyser Höjers avhandlings relevans på fältet familjehemsforskning. Vidare har vi i urvalet av tidigare forskning gjort ett medvetet val att välja en avhandling skriven av Höjer samt en forskningsartikel där hon även är medforskare. Höjer är en gedigen forskare



inom familjehemsvård och har flertalet bidrag på forskningsfältet. Därav anser vi att de två valda forskningsstudier hon skrivit respektive medförfattat är av relevans. Fortsättningsvis har tidigare forskning valts ut med familjehemsuppdragets bredd i åtanke. Det resulterade i fyra olika teman; *Begreppet familj, Socialtjänsten och de biologiska föräldrarna, Familjehemsföräldrar och det placerade barnet samt Osäkerheten i uppdraget.*

## 2.2 Begreppet “Familj”

Höjer (2001) lyfter fram begreppet familj i sin avhandling och menar att begreppet inte är entydigt, människor har olika föreställningar av vad familj innebär. För vissa kan familj vara en större krets där släktingar ingår eller för andra den klassiska kärnfamiljen mamma, pappa och barn. För vissa kan familj vara associerat till negativa erfarenheter men för många är familj relaterat till trygghet och gemenskap. Konstruktionen av begreppet familj utforskas även i Wissö, Johansson och Höjers (2019) forskningsartikel. Familjehemsföräldrarna som intervjuats i studien framför att familjeliv utgörs av att spendera tid tillsammans såsom måltider, utflykter samt att dela tankar och erfarenheter. Stabilitet, kärlek och värme var också ord som användes i samband med förståelse av familj som begrepp. Linderot (2020) belyser i sin tur att familj är en föränderlig process som inte är statisk utan skapas aktivt av dess medlemmar. En övergång till att bli familjehem innebär förändring i roller och relationer. Familjehemsföräldrar i Cooley, Thomsson och Stevenson Wojicaks (2017) studie uttrycker förändringen, på så vis att hela livet förändras när det placerade barnet kommer in i hemmet.

Höjer (2001) menar att vid placering måste familjehemmet tillägna sig nya förhållningssätt och strategier för familjens liv tillsammans. För familjehem kan det innebära förändringar på flera plan som skiljer sig från “vanliga” familjer. Familjehem har inte på samma sätt möjlighet att öppna sina gränser och ta emot nya människor när de har lust och sluta sina gränser med fokus på endast familjemedlemmarna vid behov. Som del i uppdraget måste



familjehemmet möta biologiska föräldrar och socialarbetare med kontinuerlig insyn i familjehemmets liv. I likhet med Höjers resonemang om “vanliga” familjer nämner Linderot (2020) att familjehem möter komponenter som inte associeras till “vanligt familjeliv”, såsom kontinuerlig kontakt med socialsekreterare. Även det faktum att uppdraget ger rätt till ekonomisk ersättning kan utmana bilden av en “vanlig” familj. I kontrast till föregående studier som visar på komponenter hos familjehem som går emot bilden av “vanlig familj”, visar Khoo och Skoogs (2013) forskningsresultat att familjehem ofta behandlas som en “normal familj” utan att erbjudas avlastning och att de i stor utsträckning lämnas på egen hand att ta hand om och hantera barnen i deras vård.

## 2.3 Socialtjänst och biologiska föräldrar

Wissö, Johansson och Höjer (2019) ser till olika perspektiv på föräldraskap och talar om det tredelade föräldraskapet som åsyftas familjehemsföräldrarna, de biologiska föräldrarna samt socialtjänsten som en enhet. Familjehemsföräldrar vittnar om att det tredelade föräldraskapet kan vara utmanande och en källa till stress (Khoo & Skoog 2013; Wissö, Johansson & Höjer 2019). Cooley, Thomsson och Stevenson Wojicak (2017) belyser svårigheten i att navigera i sin roll som familjehemsförälder på grund av de många inblandade parter, som exempelvis biologiska föräldrar och socialtjänst. Familjehemsföräldrar i Khoo och Skoogs (2013) studie framställer exempel där biologiska föräldrar varit hotfulla samt haft negativa synpunkter på familjehemmet. Men de lyfter även fram hur vissa av de intervjuade familjehemsföräldrarna beskriver att barnets biologiska föräldrar och kontakten mellan barn och förälder kan vara en tillgång i uppdraget. Intervjuade familjehemsföräldrar i Höjers (2001) studie återger att beslut som fattas är mer fokuserade på de biologiska föräldrarnas behov än barnens. Detta kan ses i likhet med Cooley, Thomsson och Stevenson Wojicak (2017) som belyser en farhåga som familjehemsföräldrar i deras studie upplevt,



nämligen att det finns fler lagar och skydd för de biologiska föräldrarna än barnet som placeras.

Hedin (2015) lyfter fram i sin forskning samarbetet mellan familjehemsföräldrar och biologiska föräldrar på daglig basis, och menar att en grund till förmåga att samarbeta är att båda parter är engagerade i barnet. För att detta ska ske pekar hon på vikten av ett öppet familjehem som är välkomnande gentemot de biologiska föräldrarna. Detta handlar om att kontinuerligt ge information till de biologiska föräldrarna gällande barnets vardag, gemensam planering, samt att bjuda in till träffar. Ansvaret för att få i gång en sådan positiv process ligger främst på familjehemmet till en början. Deras vilja att bjuda in de biologiska föräldrarna är avgörande, även om de biologiska föräldrarnas inställning också spelar roll. Vidare menar Hedin (2015) att socialarbetare har en viktig roll i den processen med att erbjuda stöd och att vara engagerad. Kontinuerlig kontakt och stöd från socialarbetaren är av stor vikt för familjehemsföräldrars möjlighet att navigera i deras uppdrag och roll (Cooley, Thomsson & Stevenson Wojcik 2017; Khoo & Skoog 2013; Linderot 2020).

Vidare har socialtjänsten det yttersta ansvaret för placerade barn i familjehem vilket medför vissa skyldigheter, såsom att regelbundet besöka familjehemmet (Linderot 2020). Sharda (2022) belyser i sin forskningsartikel familjehemsföräldrars roll och föräldraskap i relation till upplevd föräldrastress och välbefinnande. Av forskningens resultat framkommer det att socialt stöd som exempelvis handledning och social interaktion med andra familjehemsföräldrar är en bidragande faktor för att skapa välbefinnande i rollen som familjehemsförälder. Det sociala stödet framställs även som ett skydd för den föräldrastress som kan uppkomma i och med familjehemsuppdraget. Forskaren menar att utbildning och upplysning om socialt stöd som finns att tillgå, samt dess effekter kan vara behjälplig för familjehemsföräldrar i deras roll, där socialtjänsten bär ett ansvar för att förbättra och tillhandahålla den informationen. Även Mancinelli,



Dell'Arciprete och Salcunis (2021) studie belyser vikten av att familjehemsföräldrar får adekvat utbildning samt psykosocialt stöd från socialtjänsten för att minska stress. Fortsättningsvis kan familjehemsföräldrar uppleva socialarbetaren som komponent i den tredelade föräldrarollen och som en form av partnerskap vid fungerande samarbete (Hedin 2015; Wissö, Johansson & Höjer 2019). Vid vårdnadsöverflytt till familjehemmet visar Wissö, Johansson och Höjers (2019) studie på en viss oro bland familjehemsföräldrarna då socialarbetare inte längre är en del i den tidigare tredelade föräldrarollen. Familjehemsföräldrarna har inte samma möjligheter att kontakta socialtjänsten med frågor som rör barnet, som till exempel umgänge med de biologiska föräldrarna, vilket innan en vårdnadsöverflytt beslutats av socialtjänsten.

Khoo och Skoogs (2013) studie utgår från intervjuer med familjehemsföräldrar som varit med om sammanbrott under placering och deras upplevelser efter detta. Wissö, Johansson och Höjers (2019) forskningsartikel har liknande metod nämligen intervjuer med familjehemsföräldrar, men med skillnaden att de valt ut familjehem där vårdnadsöverflytt gjorts från biologiska föräldrar till familjehemsföräldrar. Vårdnadsöverflytt ska övervägas av socialnämnden vid placering som sträcker sig över tre års tid, med syfte att bidra till stabilitet. Forskning som belyser familjehem som varit med om sammanbrott kontra familjehem där vårdnadsöverflytt skett, är därmed två åtskilda utgångspunkter. Detta visar således på olika perspektiv i respektive studie där Khoo och Skoog (2013) visar på ett kritiskt perspektiv gentemot socialtjänsten och deras stöd till familjehemsföräldrarna. Resultatet belyser att oavsett orsaker till sammanbrott, delade familjehemsföräldrarna en vilja att ha mer stöd från socialtjänsten. Wissö, Johansson och Höjers (2019) resultat pekar däremot på fall där socialtjänsten agerat som medförälder, alltså någon familjeföräldrarna kan vända sig till för stöd. Även Cooley, Thomsson och Stevenson Wojicak (2017) har ett mer kritiskt perspektiv som är riktat mot den sociala barnvården och välfärdssystemet som helhet. De amerikanska





forskarna belyser i resultatet hur familjehemsföräldrarna vill ha och behöver mer information om barnet i deras vård. Att ha mer information specifikt relaterat till det enskilda barnet i vården och dess unika omständigheter, kan vara hjälpsamt för familjehemsföräldrar när de hanterar olika problem i vardagen. Brister i information om det placerade barnet och dess individuella svårigheter är även något Khoo och Skoogs (2013) resultat visar på.

## 2.4 Familjehemsföräldrarna och det placerade barnet

Höjer (2001) beskriver i sin avhandling att placerade barn ofta har mycket att ta igen vad gäller föräldrakontakt och uppmärksamhet. Barn är olika och har med sig sina egna upplevelser samt erfarenheter, som i sin tur påverkar deras sätt att vara och relatera till andra människor, såsom familjehemsföräldrar och syskon. Forskaren beskriver vidare att de placerade barnens tidigare erfarenheter, som kan innefatta problematiska föräldrarelationer och traumatiska upplevelser kan medföra svårigheter för familjehemsföräldrars förmåga att relatera till barnet. I Khoo och Skoogs (2013) forskningsartikel återges ett exempel i likhet med det som Höjer (2001) beskriver ovan, där familjehemsföräldrar upplevde att miljön i barnets tidigare hem eller deras beteendeproblematik ofta och påtagligt påverkade familjehemmets vardag. Ytterligare framställs de placerade barnens uppmärksamhetsbehov som en påverkande faktor vad gäller relationen mellan barn och familjehemsföräldrar (Höjer 2001; Khoo & Skoog 2013). Mancinelli, Dell'Arciprete och Salcuni (2021) studie visar på ökad stress bland familjehemsföräldrar jämfört med föräldrar i stort. Forskarna menar att föräldrastressen i stor utsträckning är relaterad till de placerade barnen i familjehemmen och deras eventuella beteendeproblem.

Vidare belyser Linderot (2020) samt Khoo och Skoog (2013) det omsorgsperspektiv som finns hos personer som har ett familjehemsuppdrag. Linderot (2020) beskriver att de intervjuade lyfte fram vikten av att sätta



barnen i centrum, ge barnen det stöd och hjälp de behöver samt inrätta en vardag. Det framställs även att både de vuxna och barnen i familjehemmet strävar efter att upprätthålla ett "vanligt" familjeliv. Khoo och Skoog (2013) beskriver omsorgsperspektiv på ett liknande sätt men ur en annan vinkel, nämligen motivet till att bli familjehem. Familjehemsföräldrarna i deras studie redogör att de hade en vilja att stödja, skydda och fostra barnet som kom till deras hem. Forskarna framställer ytterligare att begreppen "hjälpa" och "rädda" var återkommande i flera av familjehemmens berättelser. Höjer (2001) belyser att familjehemsföräldrarna i hennes avhandling, betonar vikten av att ge barnet omsorg i form av trygghet och kärlek.

Fortsättningsvis beskriver Höjer (2001) att familjehemsföräldraskapet är mångfacetterat, där uppdraget både innefattar en arbetsinsats som i många fall närmar sig en professionell insats i omfattning samt intensitet, men samtidigt innehåller både starka och varma känslor för det placerade barnet. Detta sätts i relation till den ekonomiska ersättning som familjehem får för att ta emot och vårda ett barn, vilket i sin tur kan komma att påverka relationen mellan familjehemsföräldrarna och barnet. Höjer (2001) framför att det kan vara känsligt för familjehemsbarn att få kännedom om den ekonomiska ersättningen familjehemmet ges för att ha dem boende hos sig. Familjehemsföräldrarna i studien framför en rädsla för att det placerade barnet kan få en uppfattning att de är boende i familjen "för pengarnas skull". Dock framställs det i avhandlingen av både forskare och intervjuade familjehemsföräldrar att arbetsinsatsen som familjehem ska ersättas ekonomiskt. Men att det trots detta kan finnas en ambivalent inställning till ersättningen, samt upplevas som en betungande faktor både i uppdrag som familjehem och i relation till barnet. Mancinelli, Dell'Arciprete och Salcuni (2021) beskriver i kontrast till ovan, den ekonomiska ersättningen som en skyddsfaktor för familjehemsföräldrarna gällande upplevd stressnivå. Forskarna menar att mer resurser som exempelvis ekonomisk ersättning kan



minska föräldrastressen, och i sin tur leda till mer välbefinnande i rollen som familjehemsförälder.

## 2.5 Osäkerheten i uppdraget

I Höjers (2001) avhandling återges en osäkerhet gällande uppdraget som berör framtiden som familjehem. Framtiden upplevs av familjehemsföräldrarna som oviss då de inte vet om och hur länge de placerade barnet kommer stanna kvar i familjehemmet. Den mentala förberedelsen på möjliga framtida scenarier som familjehemsföräldrar står inför kan innebära att de tar medveten eller omedveten distans till barnet, trots starka känslor av kärlek. I linje med Höjers (2001) resonemang gällande osäkerheten om framtiden, visar Wissö, Johansson och Höjers (2019) studie att vårdnadsöverflytt till familjehemsföräldrarna kan bidra till en säkerhet hos familjehemmet. Denna säkerhet grundar sig i att det inte längre finns en oro inför möjligheten att barnet kommer flytta ifrån familjehemmet, utan barnet kommer då med säkerhet stanna hos familjehemsföräldrarna.

Linderot (2020) beskriver att osäkra framtidsutsikter kan komma att skapa en sårbarhet i relationen till det placerade barnet. Studien visar att övergången till att inte längre vara familjehem förmodas bli svårare för familjehemsföräldrar, än om de själva hade varit aktiva i beslutsfattandet att barnet inte längre ska bo kvar i familjehemmet. Khoo och Skoog (2013) menar dock i sin forskningsartikel att oavsett vem som initierade sammanbrottet så uppkom liknande känslor av ilska och sorg hos familjehemsföräldrarna. Sammanbrottet lämnade känslomässiga ärr hos familjehemsföräldrarna som i sin tur påverkade deras attityder till framtida familjehemsvård. Cooley, Thomsson och Stevenson Wojicak (2017) beskriver även att familjehemsföräldrar har haft svårt att släppa taget när barnet flyttade eller placeringen avbröts.



## 3 Teori

I detta avsnitt framställs Aaron Antonovskys (2005) hälsoteori från boken *Hälsans mysterium*, med fokus på *Det salutogena synsättet* i relation till begreppen *Generella motståndsresurser (GMR)* och *Känslan av sammanhang (KASAM)*.

### 3.1 Det salutogena synsättet

Generellt finns det två olika perspektiv på hälsa patogenes och salutogenes, där Antonovsky (2005) myntade det salutogena. I det salutogena synsättet undersöks hur resurser i individers liv stödjer en positiv hälsoutveckling. Perspektivet ser till faktorer som bidrar till en rörelse mot den friska polen eller till faktorer som upprätthåller en position vid god hälsa. Inom synsättet betraktas inte stressorer som något som måste bekämpas, utan som något närvarande i människors liv. Teoretikern menar att den mänskliga tillvaron är full av stressorer där det inte går att förutsäga vilka konsekvenser stressorerna får på människors hälsa. Att möta en stressor leder till ett spänningstillstånd som behöver hanteras och vart en individ hamnar på skalan mellan hälsa-ohälsa, beror på hur pass framgångsrik hanteringen av spänningen är. Hanteringen av spänningstillståndet förklaras vidare med hjälp av generella motståndsresurser.

### 3.2 Generella motståndsresurser (GMR)

Generella motståndsresurser är en tillgång, förmåga eller ett tillstånd som en individ kan använda sig av för att hantera olika företeelser (Antonovsky 2005). Exempel på GMR som individer kan tillgå är socialt stöd, pengar, kulturell stabilitet eller personliga egenskaper såsom självkänsla. De



generella motståndsresurserna blir således ett sätt för individer att bekämpa olika stressorer och främja personlig utveckling. Vidare menar teoretikern att gemensamt för alla GMR är att de tillför begriplighet till de stressorer som en individ kan ställas inför. Dessa erfarenheter skapar med tiden en stark känsla av sammanhang, alltså KASAM som kommer beskrivas nedan.

## 3.3 Känslan av sammanhang (KASAM)

Antonovsky (2005) menar som tidigare nämnt att människor befinner sig på en föränderlig skala mellan hälsa och ohälsa. Individer med låg KASAM upplever situationer som svåra att hantera och obegripliga, vilket kan medföra svårigheter att lösa problem och bidra till en rädsla inför förändringar. Vidare innebär stark KASAM att individer har lättare att hantera och ta sig an situationer som kan ses som stressfulla och svåra, genom att de väljer ut ändamålsenliga resurser för att bemöta problemet på ett rationellt sätt. KASAM består av tre sammanflätade komponenter begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet. Individer med hög KASAM har höga värden av komponenterna i kontrast till de med låg KASAM.

### 3.3.1 Begriplighet

Antonovsky (2005) beskriver att begriplighet syftar till vilken utsträckning en individ upplever inre samt yttre stimuli som gripbara och information som ordnad, sammanhängande samt tydlig snarare än oförklarlig och kaotisk. En individ som besitter en hög känsla av begriplighet, förväntar sig att de stimuli som hen möter är förutsägbara och om de kommer oväntat, finns det en möjlighet att skapa ordning samt finna en rimlig förklaring. Teoretikern poängterar att det inte säger något om stimuli är önskvärd eller ej. Misslyckanden sker oavsett men individer med en hög känsla av ovannämnda komponent förmår att göra det gripbart.



### 3.3.2 Hanterbarhet

Den andra komponenten handlar om individers upplevelser av att resurser står till ens förfogande (Antonovsky 2005). Det kan handla om egna kontrollerade resurser eller resurser som kontrolleras av andra, som en individ känner tillit gentemot såsom familj, vänner, kollegor, en läkare eller möjligtvis Gud. Med en hög känsla av hanterbarhet upplever en individ inte att livet behandlar en orättvist, utan har i stället resurser att hantera olika händelser och stressorer.

### 3.3.3 Meningsfullhet

Den tredje komponenten i KASAM-begreppet handlar om vikten av att vara delaktig, alltså att medverka i de processer som formar ens erfarenheter (Antonovsky 2005). Med hög känsla av meningsfullhet har individer flera områden i livet som de är särskilt engagerade i, som upplevs betydelsefulla utifrån en känslomässig mening. Det handlar även om att stressorer, utmaningar och händelser i livet upplevs vara värda att investera energi och engagemang i. Delaktighet, medbestämmande, motivation och engagemang kan således kopplas till hög känsla av meningsfullhet.

## 3.4 Motivering av vald teoretisk ingång

Agosti (2018) studerar i sin avhandling livspusslet utifrån ett salutogent synsätt på kvinnlig vård, stöd och omsorgspersonal. Livspusslet beskrivs som balansen mellan arbete och privatliv, där forskaren undersöker vilka resurser som kan relatera till denna balans. Detta synliggör således hur ett salutogent perspektiv kan tillämpas för att studera människors livspussel och dess balans, utifrån välbefinnande och hälsa. I familjehemsföräldrars fall kan gränsen mellan arbete och privatliv möjligtvis upplevas som otydlig, eftersom båda delarna befinner sig i det privata hemmet. Därav kan det ses som betydelsefullt att undersöka vilka resurser som även familjehemsföräldrar relaterar till att få ihop vardagen och sitt eget välbefinnande vilket knyter an till vår studies frågeställningar.



I en avhandling skriven av Nilsson (2017) används det salutogena synsättet på lärares vardag och välbefinnande. Forskaren menar att utifrån en salutogen hållning är det av vikt att fokusera på positiva aspekter i individers vardag, såsom resurser och det som är fungerande. Avhandlingen visar att Antonovskys (2005) teori går att applicera på individer som har människobehandlande yrken, där vi menar att det även går att tillämpa på familjehemsföräldrars vardag. Detta eftersom de erhåller ett uppdrag som syftar till att stödja och fostra barn i deras hem. Ovanstående resonemang belyser relevansen av att tillämpa ett salutogent perspektiv på familjehemsföräldrars erfarenheter och upplevelser av familjehemsuppdraget.



## 4 Metod

Under detta avsnitt framförs studiens metod. Nedan följer *Vetenskapsteoretisk ansats, Metodval, Urval av intervjupersoner och genomförande, Etiska överväganden, Analysmetod, Tillförlitlighet och trovärdighet, Metoddiskussion* samt *Arbetsfördelning*.

### 4.1 Vetenskapsteoretisk ansats

Thomassen (2015) beskriver att valet av en konkret vetenskaplig metod är betydelsefullt för att nå ett så välgrundat vetande som möjligt. Vi har således valt att anlägga den vetenskapsteoretiska ansatsen hermeneutik för att besvara vår studies forskningsfrågor. Den hermeneutiska ansatsen menar Thomassen (2015) handlar om tolkning och förståelse, med utgångspunkt i människans inre upplevda erfarenheter. Genom att studera människolivets uttrycksformer beskriver författaren att det möjliggör en förståelse av en gemensam upplevelse av det mänskliga. Syftet i vår studie är att få en fördjupad förståelse för familjehemsuppdraget, genom familjehemsföräldrars upplevelser och erfarenheter. Vi fokuserar således på familjehemsföräldrars upplevelser och har genom intervjuer tolkat dessa inre upplevda erfarenheter. Studien handlar därav om tolkning och förståelse, snarare än objektiva förklaringar vilket tyder på en genomgående hermeneutisk ansats.

### 4.2 Metodval

Som datainsamlingsmetod för denna studie har kvalitativ metod valts. Arhne och Svensson (2018) menar att kvalitativa metod kan nyttjas för att betrakta företeelser som kan vara besvärliga att undersöka såsom känslor, upplevelser och tankar. Detta i kontrast till kvantitativa data som är en form av beräkning av exempelvis ett antal. Som sagt riktar sig studien mot att se till





familjehemsföräldrars upplevelser, tankar och känslor. Det handlar således om att undersöka företeelser som är svåra att beräkna genom siffror och kvantitativa metoder. Därav anses kvalitativ metod vara relevant utifrån studiens syfte. Ett utmärkande drag med kvalitativ forskning som Yin (2013) framhåller är metodens förmåga att kunna återge människors åsikter samt synsätt. Den kvalitativa forskningen kan i sin tur ge en bild av människors liv utan förutfattade meningar eller åsikter av de som genomför studien. Det stämmer överens med vår studies intention, att kunna återge familjehemsföräldrars syn på sitt uppdrag och deras åsikter, utan att våra förutfattade meningar ska styra datamaterialet. Med datamaterialet avses det insamlade materialet från intervjuerna.

En form av kvalitativ datainsamlingsmetod är intervjuer, vilket har valts ut som metod i studien (jfr Yin 2013). Forskningsintervju som metod menar Kvale och Brinkmann (2014) har som mål att generera beskrivningar av intervjupersonens livsvärld och att kunna tolka innebörden kopplat till det fenomen som undersöks. Eftersom det är familjehemsföräldrars upplevelser samt tankar som är fokus i studien, anses intervju som en relevant metodform för att få fram beskrivningar av deras livsvärld och syn. Vidare har semistrukturerade eller halvstrukturerade intervjuer genomförts, som konkret inneburit att vi upprättat en intervjuguide (Bilaga 2) med ämnen och förslag på frågor som är samma inför samtliga intervjuer (jfr Kvale & Brinkmann 2014). Till följd av det semistrukturerade intervjusättet användes öppna frågor som gav intervjupersonerna möjlighet att formulera egna svar (jfr Andersson & Swärd 2008). Den semistrukturerade intervjumetoden gav även utrymme för oss som intervjuare att ställa individuella frågor beroende på vilken riktning varje intervju tog och som ansågs vara av intresse utifrån studiens syfte.

## 4.3 Urval av intervjupersoner och genomförande

Vi har genomfört åtta intervjuer med åtta olika familjehemsföräldrar. Valet av familjehemsföräldrar som intervjupersoner gjordes med studiens syfte och



frågeställningar i åtanke. Avsikten med åtta olika intervjupersoner var att möjliggöra en variation i studien gällande familjehemsföräldrars erfarenheter av familjehemsuppdraget. Intervjustudier ligger vanligtvis runt 10–15 personer men antalet kan skifta, där Kvale och Brinkmann (2014, s.156) menar att det inte finns en “gyllene standard” för hur många intervjupersoner som krävs i en studie. Åtta intervjupersoner ligger således lite under det som räknas till “normalfallet”. Författarna menar däremot att det finns en felaktig bild av “ju fler intervjuer, desto mer vetenskapligt” (Kvale & Brinkmann 2014, s.157). Fåtal intervjupersoner gör det möjligt att vara mer noggrann med materialet och göra det lätthanterligt för studenter som varken har mycket tid eller resurser. Efter att intervjuerna genomfördes och analysen påbörjades uppmärksammades ett visst svarsmönster, där vissa svar var återkommande hos olika intervjupersoner, detta innebär således att vi uppnått en sorts mättnad (jfr Eriksson-Zetterquist & Ahrne 2018). Därav anses åtta personer vara tillräckligt för att uppnå studiens syfte.

Vidare har ett avsiktligt urval gjorts i studien, vilket betyder att urvalet av intervjupersoner bygger på deras tänkta tillgångar av relevant information, gällande studiens forskningsfråga (jfr Yin 2013). Detta innebär således att vi vid urvalet av intervjupersoner kontaktade socialtjänstkontor i olika kommuner som ställde frågan vidare till familjehemsföräldrar gällande deltagande i intervju. Genom våra egna sociala nätverk kom vi i kontakt med familjehemsföräldrar som vi inte hade någon personlig koppling till. Via en facebookgrupp för familjehem kom vi i kontakt med familjehemsföräldrar som var intresserade av att medverka i studien. Vi valde att intervjua både personer med ett nuvarande och tidigare familjehemsuppdrag. Detta för att vi ansåg att båda kunde komma med relevant information gällande uppdraget som familjehem. Vi valde även att intervjua familjehemsföräldrar som rekryterats via socialtjänsten och inte genom konsultbolag, detta för att avgränsa vår studie.

Familjehemsföräldrarna intervjuades enskilt, detta för att svaren inte skulle kunna påverkas av andra personer, såsom partner eller familjemedlem.



Intervjuerna skedde via videosamtal på Zoom samt Messenger, för att möjliggöra en spridning på intervjupersonerna över olika kommuner och göra det genomförbart för båda parter. Under intervjutillfällena gjordes ljudupptagningar via applikationen Röstmemon. Intervjuerna tog mellan 30 och 90 minuter att genomföra, där övervägande intervjuer genomfördes på omkring 60 minuter.

## 4.4 Etiska överväganden

Vid intervjuforskning uppstår det etiska utmaningar menar Kvale och Brinkmann (2014), särskilt gällande svårigheten att forska om människors privata liv och sedan presentera detta för allmän beskådan. Öberg (2018) beskriver att det å ena sidan går att ifrågasätta vilken rätt en forskare har att träda in i andra människors privata liv och sedan bedriva forskning av deras livsöden. Å andra sidan kan det ses som en möjlighet för intervjupersonerna att bli hörda och få sina erfarenheter uppmärksammade. Detta ovannämnda dilemma är något som funnits med under hela vår arbetsprocess. Vi har känt en kluvenhet i att dels förhålla oss respektfullt gentemot familjehemsföräldrarnas personliga berättelser, dels en vilja till att berätta deras erfarenheter. Det faktum att familjehemsföräldrarna har uttryckt ett intresse att få dela sina upplevelser i denna studie har varit betryggande under processen. Etiska problem uppkommer under hela uppsatsprocessen (jfr Kvale & Brinkmann 2014). Därav har vi kontinuerligt under studiens skapande reflekterat över etiska aspekter och nedan följer sådana överväganden.

Innan genomförandet av intervjuerna informerades intervjupersonerna om att deras deltagande i studien är frivilligt och deras rätt att närsomhelst avbryta deltagandet (jfr Kvale & Brinkmann 2014). Detta för att uppfylla så kallat informerat samtycke där även deras samtycke till medverkan säkerställes muntligt i början av intervjuerna. För att säkerställa detta skickade vi ut informationsbrev (Bilaga 1) till samtliga intervjupersoner innan intervjutillfället, där vi framförde våra avsikter med studien samt intervjun



(jfr Eriksson-Zetterquist & Ahrne 2018). Detta möjliggjorde således för intervjupersonerna att göra ett informerat val. I början av intervjuerna informerades även intervjupersonerna om att vi inte var ute efter personlig information om barnen som är eller har varit placerade hos dem. Utan att vi var intresserade av intervjupersonens tankar, erfarenheter och upplevelser gällande uppdraget som familjehem. Denna ovannämnda information gavs för att skydda barn och deras integritet. Detta innebär även att barn inte medverkat under intervjutillfällena.

Utifrån den allmänna förpliktelsen om konfidentialitet, har datamaterialet inte spridits till obehöriga och förvaras på så vis att obehöriga ej kan ta del av materialet (jfr Vetenskapsrådet 2017). Vi kan dock inte lova intervjupersonerna, att ingen förutom vi som genomför studien kommer ta del av datamaterialet. Detta eftersom det kan finnas situationer där examinator eller handledare behöver insyn i datamaterialet (jfr Vetenskapsrådet 2017). Ovanstående informerades intervjupersonerna om innan intervjuerna ägde rum i samband med utskick av informationsbrev och i början av intervjuerna. Gällande insamlandet av datamaterialet har intervjupersonerna avidentifierats. Detta innebär att intervjupersonerna inte ska vara möjliga att identifiera för utomstående, vilket säkerställts genom att personlig information som exempelvis namn och bostadsort inte framgår i studien (jfr Vetenskapsrådet 2017). Vi har därav valt att benämna intervjupersonerna för familjehemsförälder och sedan ett nummer mellan 1–8. Andra personer som omnämns har avidentifierats och benämns vid exempelvis socialsekreterare/handläggare, biologiskt barn, biologisk förälder eller placerat barn.

## 4.5 Analysmetod

Efter intervjutillfällena spelades inspelningarna upp och lyssnades igenom och transkriberades, genom att ordagrant skrivs ner till text. Föregående genomfördes i direkt anslutning till intervjuerna, då samtalet fortfarande var färskt i minnet. Efter transkriberingen läste vi det skrivna materialet flertalet



gångar och använde oss av innehållsanalys som metod för att tolka och analysera intervjuunderlaget. Innehållsanalys syftar till att identifiera skillnader och likheter i det insamlade materialet (Lundman & Hällgren Granheim 2017). Detta gjordes genom kodning, vilket innebär att knyta en ord till textsegment i materialet för att underlätta identifiering av informationen (jfr Kvale & Brinkmann 2014). Kodning bidrar till att göra materialet mer överskådligt genom att bryta ner det till teman. Vi använde oss av färgkodning, det vill säga sorterade upp citat, begrepp och kategorier i olika färger. De begrepp som framkom vid kodningen var exempelvis engagemang, livskvalitet och ambivalens. I nästa steg utvecklades dessa begrepp till kategorier såsom egna resurser och socialtjänst. Slutligen fann vi teman: *Det tredelade föräldraskapet, Motiv och uppdragets innebörd* samt *Livspusslet*.

Studiens analysmetod utgår från en hermeneutisk ansats. Den hermeneutiska läran handlar traditionellt sätt om texttolkning men belyser numera även förståelse i större mening (Thomassen 2015). Intervjuerna har som ovan nämnt transkriberats till text där dess meningsinnehåll tolkats (jfr Kvale & Brinkmann 2014). Analysen utgår från den hermeneutiska cirkeln, där förståelsen utvecklats genom pendlande mellan helhet och del av materialet (Thomassen 2015). Textens delar bör utifrån den hermeneutiska cirkeln tolkas i ljuset av dess helhet, samtidigt som en ökad förståelse av delarna möjliggör en fördjupad förståelse av helheten. I linje med detta har det transkriberade materialet således tolkats utifrån en helhet. Vidare har vissa citat som lyfts fram i resultat och analys renskrivits för att göra texten mer lättläst och sammanhängande. Detta innebär exempelvis att vi tagit bort vissa upprepningar av ord som inte ändrat citatens innebörd.

## 4.6 Tillförlitlighet och trovärdighet

För att uppnå tillförlitlighet och trovärdighet i vår studie har vi under arbetsprocessen tagit olika arbetssätt i beaktande. Gällande skapandet av tillförlitlighet har vi haft ett kritiskt och objektiva förhållningsätt under



studiens gång (jfr Kvale & Brinkmann 2014). Vi har under intervjutillfällena därav intagit en neutral och opartisk roll samt ställt öppna frågor. Genom detta arbetssätt har vi försökt möjliggöra att intervjupersonerna ska vara oberoende av våra föreställningar, åsikter och tankar. Under arbetsprocessen av studien har vi tillsammans med handledare värderat och problematiserat samtliga val. Däribland tidigare forskning, teori samt olika metodval, vilket synliggör att vi tagit ett kritiskt och objektiva förhållningsätt i beaktande. För att uppnå trovärdighet har vi utgått från att erhålla transparens i studien (jfr Ahrne & Svensson 2018). Detta har gjorts genom att vi redovisat forskningsprocessen och varit tydliga med metodvalen. Vi har vid samtliga metodval övervägt konsekvenser som valen kan få för studien. I metoddiskussionen har studiens eventuella begränsningar tydliggjorts, vilket visar på transparens och trovärdighet.

Vidare kan en studies möjliga generaliseringsanspråk även ha en inverkan på dess trovärdighet (Ahrne & Svensson 2018). Vi är medvetna om att vår studie endast innehåller ett fåtal familjehemsföräldrars berättelser och det kan därav vara svårt att uppnå en generalisering, vi har trots detta funnit vissa generaliseringsanspråk under studiens gång. Det har uppmärksamats att intervjupersonernas utsagor till viss del pekade i samma riktning, trots att de befunnit sig på olika delar av Sverige (jfr Ahrne & Svensson 2018). Detta skulle därmed kunna indikera en viss möjlighet till generalisering av resultatet. Ytterligare har likheter med vår studies datamaterial och resultat kunnat identifieras i tidigare forskning, vilket således visar på generaliserbarhet. Dock vill vi poängtera att det aldrig med säkerhet går att veta hur studiens resultat hade påverkats ifall ytterligare personer hade intervjuats. Detta eftersom nästa intervjuperson hade kunnat vara starkt avvikande från vad vi hittills kom fram till.



## 4.7 Metoddiskussion

En möjlig risk med att söka sig till frivilliga grupper och uppmana familjehemsföräldrar att delta i intervju, skulle kunna vara att det inte skapas en variation av familjehemsföräldrar. Detta skulle kunnat resultera i att vi kommit i kontakt med familjehemsföräldrar som är särskilt engagerade i sin roll, vilket även är något som Linderot (2020) reflekterar över i sin avhandling. Å ena sidan skulle ovanstående kunnat påverka vårt resultat negativt, eftersom det kan begränsa en spridning bland intervjupersonerna gällande olika upplevelser och utgångspunkter i uppdraget som familjehem. Å andra sidan kan det vara till studiens fördel att intervjupersonerna var engagerade och visade intresse i att reflektera över sina erfarenheter.

Fortsättningsvis är vi medvetna om att familjehemsuppdraget såsom en placerings längd eller ålder på ett placerat barn kan skilja sig mellan olika placeringar, vilket kan komma att påverka deras upplevelser och erfarenheter. Men för att avidentifiera samt bevara och visa respekt gentemot familjehemsföräldrarnas och deras familjehemsbarns integritet, har sådan information inte angivits i studiens resultat. I studien har familjehemsföräldrar från samma familj intervjuats, dock vid skilda tillfällen. Detta skulle å ena sidan kunna innebära en begränsning vad gäller variationen på upplevelser och erfarenheter av familjehemsuppdraget. Å andra sidan har vi vid intervjutillfällena och under analysprocessen uppmärksammat att trots att familjehemsuppdraget varit detsamma, har de enskilda individerna olika upplevelser kopplat till sina erfarenheter som familjehemsföräldrar.

Intervjuerna skedde genom digitala verktyg vilket resulterade i att möte ansikte mot ansikte inte skedde under intervjutillfällena. Det sociala mötet blev således i ett sammanhang utan ett fysiskt möte vilket kan ha påverkat vad som framkom under intervjuerna (jfr Eriksson-Zetterquist & Ahrne 2015). Kroppsspråk och känsloutspel som inte uttrycks genom tal kan vara svårare att uppfatta genom videosamtal. Genomförandet av intervjuer via



videosamtal skulle därav kunna ses som en begränsning i studien. Det gick ändå att tolka olika företeelser under intervjuerna, såsom ansiktsuttryck, tonläge och gester. Exempelvis visade en intervjuperson citationstecken i luften för att förtydliga ett ordval vilket noterades av oss. Intervjuer via videosamtal kan även ses som fördelaktigt för studien eftersom det möjliggjorde en spridning av intervjuerna i landet. I och med det skapades en variation vad gäller upplevelser och erfarenheter hos familjehemsföräldrar, då deras familjehemsuppdrag kom från olika kommuner. Digitala verktyg vid intervjuer kunde således användas med fördel för att uppnå syftet med studien.

## 4.8 Arbetsfördelning

Denna studie har genomförts i form av ett samarbete som ställer krav på förmåga av pålitlighet och realistisk arbetsfördelning (jfr Vetenskapsrådet 2017). I början av samarbetet redogjorde vi därav förväntningar på varandra samt hur var och en ska bidra till studien. Vid samtliga intervjutillfällen har båda medverkat, där Olivia Ryberg ställde intervjufrågorna medan Felicia Stenholm förde anteckningar, lyssnade och hade översikt av intervjuguiden. Under intervjuerna har båda getts möjlighet att ställa följdfrågor till intervjupersonerna. Studiens olika delar har till största del arbetats fram gemensamt, där vissa stycken skrivits separat men i samråd. Kontinuerligt under forskningsprocessen har en jämn arbetsfördelning funnits.





## 5 Resultat och analys

I detta avsnitt presenteras studiens resultat och analys av det insamlade materialet. Resultatet redogörs genom tematiska rubriker och analyseras genomgående i relation till tidigare forskning, samt vald teori. Vidare har alla familjehemsföräldrar erfarenheter av att vara anställd för familjehemsuppdraget via socialtjänsten, därav finns det ett fokus på socialtjänstens roll i resultatet.

Familjehemsföräldrarna som intervjuats har varit av både kvinnligt och manligt kön. Erfarenheter av att vara familjehemsförälder har varierat från att ha haft uppdrag i ett år till 25 års tid. Vissa av familjehemsföräldrarna har varit hemma med familjehemsuppdraget på heltid och under den tiden inte haft något ytterligare arbete.

Medan andra har haft annat arbete utöver familjehemsuppdraget.

Samtliga familjehemsföräldrar uppmärksammades ha eller har haft människobehandlande yrken, inom bland annat skola, olika typer av barnomsorg samt hälso-och sjukvård.

### 5.1 Det tredelade föräldraskapet

Med det tredelade föräldraskapet åsyftas familjehemsföräldrar, socialtjänst och biologiska föräldrar som en enhet (Wissö, Johansson och Höjer 2019).

Familjehemsförälder 5 beskriver att ovannämnda samarbete kan vara en utmaning i familjehemsuppdraget då “[...] ja asså det är svårt att ha så många relationer när det här jobbet är så naket, intimt och utlämnande.”

Rubrikerna under avsnittet är följande *Socialtjänstens stöd* samt *Samarbetet med biologiska föräldrar*.

#### 5.1.1 Socialtjänstens stöd

Flera av familjehemsföräldrarna upplever att familjehemssekreterare och barnsekreterare från socialtjänsten byts ut väldigt ofta. Familjehemsförälder



7 lyfter fram just bytet av socialsekreterare som en utmaning i familjehemsuppdraget, där Familjehemsförälder 2 framför en önskan om att socialsekreterare stannar kvar längre i sina roller. Komponenten begriplighet utifrån Antonovskys (2005) KASAM-begrepp handlar om att individen upplever information som sammanhängande och gripbar. Ett ständigt byte av socialsekreterare skulle därav kunna bidra till att information inte blir sammanhängande och därav minska begripligheten. Utifrån hanterbarhet skulle det ytterligare kunna upplevas svårare att hantera stressorer i vardagen (jfr Antonovsky 2005). Detta eftersom upplevelsen att socialsekreterare byts ofta kan minska känslan av att resurser står till ens förfogande.

Familjehemsförälder 6 uttrycker att *“[...]det var som att prata med socialhandläggare som om de vore blinda i och med att dom byttes stup i kvarten[...]”*. Citatet tyder således på att familjehemsföräldern inte såg socialtjänsten och socialsekreterarna som en resurs som fanns till hjälp, vilket kan utgöra en utmaning i familjehemsuppdraget.

Däremot beskriver några familjehemsföräldrar hur socialtjänsten upplevs som ett skyddsnät i deras familjehemsuppdrag. Familjehemsförälder 1 uttrycker att *“[...]vi tycker det är skönt att vi har socialtjänsten i ryggen, vi vet att när det brakar för oss så finns det ett skyddsnät[...]”*. I samband med citatet ovan berättar även familjehemsföräldern om en oro för att socialtjänsten ska försvinna vid en möjlig vårdnadsöverflytt, och därmed inte vara till hands för dem som familjehemsföräldrar. Denna oro vid vårdnadsöverflytt framställs även av Wissö, Johansson och Höjer (2019), som belyser att familjehemsföräldrar i deras studie känt en oro för att socialarbetare inte längre ska vara en del i uppdraget. Familjehemsförälder 4 beskriver att vid genomförandet av en vårdnadsöverflytt var det först tal om att dra in alla kontakter med socialtjänst och handläggare. Men att de uttryckte en ovilja gällande detta, eftersom stödet hade fungerat så pass bra, vilket möjliggjorde ett fortsatt stöd av socialtjänsten. Detta synliggör således hur relationen till socialtjänsten och socialarbetare kan ses som ett partnerskap vid fungerande samarbete, vilket även Hedin (2015) samt Wissö, Johansson och Höjer (2019) poängterar. När samarbetet med socialtjänsten



fungerar på ett bra sätt skulle det i sin tur kunna bidra till en hög känsla av begriplighet. Hög nivå av begriplighet innebär enligt Antonovsky (2005), att händelser blir mer förutsägbara. Med socialtjänsten i ryggen skulle det således kunna finnas större möjlighet att skapa ordning i vardagen, samt uppleva händelser som begripliga.

### 5.1.1.1 Matchningsprocess

Gällande matchningsprocess mellan barn och familjehemmet nämner både Familjehemsförälder 4 och 6 att sådan matchning varit obefintlig. Familjehemsförälder 4 menar att genom en god och långsiktig relation till socialtjänsten har det gjort att socialtjänsten lärt känna familjehemmet och hur de fungerar. Det har lett till att *“[...]matchningar har det inte varit speciellt mycket prat om, de har ju känt oss”*. Hen menar att socialtjänsten placerat barnet och förklarat dess behov där de som familjehem sedan hanterat det. Utifrån Antonovskys (2005) teori kan det därav ses att Familjehemsföräldern i följande fall haft hög nivå av hanterbarhet, vilket kan bero på det välfungerande samarbetet med socialtjänsten som familjehemsföräldern beskriver. Även Familjehemsförälder 2 beskriver att hen hade en och samma familjehemssekreterare under lång tid, där sekreteraren kände familjehemmet och vad de kan ta emot för placeringar. Upplevelsen gällande den obefintliga matchningsprocessen skiljer sig dock mellan familjehemsföräldrarna.

Matchningsprocessen var obefintlig. Det tog inte ens en eller två veckor från att vi var godkända, till att barnet i stort sett stod på vår uppfart... Bilden man fick förklarat för sig stämde inte överens med verkligheten. Jag och min partner hade kunnat önska att vi var lite bättre förberedda på det. – (Familjehemsförälder 6)

En obefintlig matchningsprocess som familjehemsföräldern uttrycker, skulle därav kunna resultera i sammanbrott som får negativa konsekvenser för hela familjehemmet, vilket skedde i ovanstående fall. Detta stämmer i viss mån överens med Cooley, Thomasson och Stevenson Wojcik (2017) som menar att mer information specifikt relaterat till det enskilda barnet i vården och



dess unika omständigheter, kan vara hjälpsamt för familjehemsföräldrar när de hanterar olika problem i vardagen. Ett behov av mer och bättre information om barnet i deras vård belyser även Khoo och Skoogs (2013) studie, vilket går i linje med Familjehemsförälder 6 som menade att informationen inte speglade verkligheten.

Familjehemsförälder 5 lyfter fram att resultatet av placeringen i viss mån speglar matchningsprocessen men att det beror på en massa olika faktorer. Hen uttrycker det på följande vis att “[...]när det har funkad så här klockrent då har jag svårt och säga att det beror på en bra matchning, utan det har ju varit en tillfällighet nästan [...]”. Gällande placering beskriver även familjehemsföräldern att jourhemmet som barnet varit i innan placering till familjehemmet sitter på facit om vem barnet är, vilka behov och utmaningar som finns. Att ge större delaktighet till jourhemmet under matchningsprocessen är något som Familjehemsförälder 6 framför saknades vid placeringen, vilket resulterade i sammanbrott. Utifrån Antonovskys (2005) resonemang gällande begriplighet hade samtal med jourfamiljer innan placering kunnat medföra att familjehemsföräldrarna upplever uppdraget mer förutsägbart, vilket är en önskan som finns hos flera familjehemsföräldrar vad gäller uppdragets utformning.

### **5.1.1.2Handledning**

Vid frågan om vilket stöd familjehemsföräldrarna upplever sig behöva från socialtjänsten belyser flera av dem tätare handledning från socialtjänsten. Familjehemsförälder 5 lyfter fram att socialtjänsten är bra på att erbjuda handledning över lag. Det går i linje med Hedins (2015) resonemang, gällande att socialarbetaren har en viktig roll i att erbjuda stöd och vara engagerad gentemot familjehemmet. Vidare förklarar familjehemsförälder 5 att kvaliteten på handledningen kan variera beroende på kommunens system. I vissa kommuner menar hen att familjehemshandläggaren bara är handläggare för familjehemmet, vilket leder till att handläggaren inte känner barnet. Detta menar familjehemsföräldern resulterar i handledning på fel nivå



med generella råd och tips.Handledning med familjehemshandläggare som känner till barnet och familjesystemet kan i stället leda till bättre handledning. Detta kan därav ses i relation till Antonovskys (2005) KASAM där bra stöd från socialtjänsten skulle kunna leda till att det blir lättare för familjehemsföräldrarna att hantera och ta sig an situationer som upplevs utmanande.

Vikten av handledning i grupp med andra familjehem och att dela erfarenheter tas upp av flera familjehemsföräldrar. En av familjehemsföräldrarna beskriver det på följande vis:

För det är ju bara så här att man kan ju inte prata om vad som helst med vem som helst, det går inte därför det finns inte förståelse. Förståelsen kan man bara få om man har varit familjehem. Man kan såklart försöka förstå men just samtalet med befintliga familjehem tror jag är super super viktigt. – (Familjehemsförälder 1)

Likt ovan beskriver Familjehemsförälder 4 att som familjehemsförälder behöver man prata av sig med någon som inte själva är involverad i uppdraget. Hen upplever få bra stöd av sin kommun för att kunna samtala med andra familjehemsföräldrar och genom det forumet kunna dela erfarenheter samt feedback.

I början var det så att då visste jag inte riktigt vart jag skulle vända mig. Man behövde ju prata av sig och man kunde inte vända sig till sina jämnåriga andra föräldrar och så där, för det här var ju placerade barn. – (Familjehemsförälder 4)

Familjehemsföräldrarnas beskrivningar synliggör ett behov av stöd från andra människor i liknande situationer. En GMR som Antonovsky (2005) tar upp är socialt stöd som kan vara till hjälp för att bekämpa stressorer och främja personlig utveckling. Att kunna samtala med andra personer som har en förståelse kan därav ses som ett socialt stöd som kan användas för att hantera vardagen och situationer i familjehemsuppdraget, och samtidigt utvecklas i sin roll som familjehemsförälder. Vidare beskriver Sharda (2022)



att socialt stöd däribland handledning och social interaktion med andra familjehemsföräldrar, kan vara en bidragande faktor till skapandet av välbefinnande i rollen som familjehemsförälder, vilket synliggörs i familjehemsföräldrar berättelser. Sharda (2022) samt Mancinelli, Dell'Arciprete och Salcuni (2021) menar att det är socialtjänstens ansvar att tillhandahålla socialt stöd för familjehemsföräldrarna. Utifrån familjehemsföräldrarnas utsagor framkommer det dock hur det sociala stödet kommit från olika håll. Familjehemsförälder 1 beskriver hur hen själv tillsammans med andra familjehemsföräldrar skapat ett forum för samtal, medan Familjehemsförälder 4 har fått grupphandledning tillgodosett via socialtjänsten i sin kommun.

## **5.1.2 Samarbetet med biologiska föräldrar**

Vid frågan som berör samarbetet med biologiska föräldrar beskriver samtliga familjehemsföräldrar samarbetet som mångfacetterat, där samarbetet dels upplevs som en utmaning i uppdraget, dels som en tillgång. Hedin (2015) framställer vikten av ett öppet familjehem, där familjehemsföräldrarna till en början bär ansvaret att få i gång en positiv process. Flera av familjehemsföräldrarna beskriver hur de till en början öppnat upp sina hem för umgänge mellan de biologiska föräldrarna och barnet.

Familjehemsförälder 2 uttrycker att så länge umgänget är bra för barnet är det viktigt att man som familjehemsförälder försöker få det att fungera. Dock vittnar flera familjehemsföräldrar om att umgänget har behövt flyttas till en neutral plats utanför hemmet. Familjehemsförälder 4 beskriver hur umgänget i hemmet inneburit en utsatthet för dem som familjehemsföräldrar, då de stått helt själva och utan personer från socialtjänsten. Att flytta umgänget till en neutral plats med hjälp av socialtjänsten kan även vara ett sätt att skapa hanterbarhet i uppdraget som familjehem. Detta eftersom resurser såsom den neutrala platsen och socialtjänstens stöd står till familjehemsföräldrars förfogande, snarare än att de står helt själva vid umgänge (jfr Antonovsky 2005). Valet att flytta umgänget med biologiska föräldrar har även berott på logistik samt att bevara en trygghet i hemmet.



Hemmet är ju barnens trygghet, där ska dom ju alltid kunna komma hem och vara trygga. Har du då en stökig förälder som står utanför och bankar och hotar då är du inte trygg i din bostad heller.

– (Familjehemsförälder 2)

Att som familjehemsförälder ha ett öppet familjehem kan således vara en utmaning i uppdraget utifrån familjehemsföräldrarnas erfarenheter, vilket citatet ovan belyser.

Utifrån Familjehemsförälder 3 upplevelser framkommer det att kontakten som helhet med biologiska föräldrar har fungerat bra. En faktor till gott samarbete menar Familjehemsförälder 3 har varit tät kontakt, där familjehemsföräldern uppdaterar de biologiska föräldrarna med information och bilder på barnet. Hedin (2015) beskriver på ett liknande sätt att kontinuerlig kommunikation gällande barnet kan vara en nyckel för ett fungerande samarbete. Familjehemsförälder 8 återger sin erfarenhet av när umgänge och samarbete med biologiska föräldrar inte fungerat. Hen menar att “[...]socialen hade kunnat lyssna mer på familjehemsmamman och pappan[...]”. Hen upplevde således att socialtjänsten inte lyssnade när de som familjehemsföräldrar förmedlade att umgänget inte fungerade utifrån barnets behov. Höjer (2001) samt Cooley, Thomsson och Stevenson Wojcik (2017) beskriver också att familjehemsföräldrar upplevt att beslut och skydd har varit mer till för biologiska föräldrar än barnet.

Det återges av flera familjehemsföräldrar hur samarbetet med biologiska föräldrar kan skifta över uppdragets tid.

I början brukar de biologiska föräldrarna ha taggarna utåt första halvåret men det är som vi brukar säga till dom eller min partner som säger: det är inte vi som har tagit era barn det är faktiskt socialen vi ser bara till och tar hand om dom. Och då brukar det lättas.

– (Familjehemsförälder 2)



I motsats till detta beskriver Familjehemsförälder 5 att samarbetet till en början brukar fungera, där upplevelsen är att biologiska föräldrar först ser hen som en tillgång, och menar att samarbetet sedan över tid försämras och *“[...] man som familjehemsförälder upplevs som ett hot för de biologiska föräldrarna”*. Att familjehemsföräldrar upplever svårigheter i samarbete och negativa synpunkter från biologiska föräldrar beskriver även Khoo och Skoog (2013). Detta skulle därmed kunna ses som en utmaning med familjehemsuppdraget. Dock uttrycker Familjehemsförälder 5 en förståelse inför detta och tror inte det handlar om hen som person eller socialtjänsten, utan att det handlar om känslan att få sitt barn omhändertaget. Detta synliggör familjehemsföräldrarnas förmåga att kunna se en utmaning som gripbar och hitta en rimlig förklaring på situationen, vilket skulle kunna tyda på en hög nivå av begriplighet (jfr Antonovsky 2005).

Fortsättningsvis framställer familjehemsföräldrarna olika tillvägagångssätt eller personliga egenskaper som de använder sig av för att arbeta fram ett gott samarbete med biologiska föräldrar. Flera familjehemsföräldrar belyser vikten av att ha en förståelse för de biologiska föräldrarnas situation.

Familjehemsförälder 5 beskriver hur en biologisk förälder uttryckt *“[...]äntligen någon som förstår mig[...]”*, där familjehemsföräldern tror det kan beror på att de delar vissa erfarenheter gällande barnet.

Familjehemsförälder 5 poängterar återigen det faktum att de biologiska föräldrarna fått sitt barn omhändertaget och att det därav blir viktigt att försöka visa en förståelse. Familjehemsföräldrarna beskriver att bemötandet av biologiska föräldrar är betydelsefullt.

Man blir lite skicklig på att bemöta dom där dom är och där dom behöver bli bemötta. – (Familjehemsförälder 1)

Man måste lära sig lyssna på alla, alla parter måste man lyssna på och sen ha ett vänligt bemötande, jag menar dom har det inte lätt.  
– (Familjehemsförälder 2)





De förhållningssätt och personliga egenskaper som familjehemsföräldrarna nämner ovan, kan i sin tur ses som GMR (jfr Antonovsky 2005).

Familjehemsföräldrarnas förmågor att visa förståelse och använda ett visst bemötande, hjälper dem att hantera samarbetet samt relationen till biologiska föräldrar. Att familjehemsföräldrarna har just dessa förmågor skulle även kunna sammankopplas med deras val av yrke, då samtliga familjehemsföräldrar har ett människobehandlande yrke.

Familjehemsförälder 3 beskriver hur hens arbete med människor har varit en fördel i många delar av familjehemsuppdraget, till exempel vid bemötande av biologiska föräldrar.

Utöver samarbetet med socialtjänst och biologiska förälder beskriver familjehemsföräldrarna andra kontakter som de måste ha i och med uppdraget som familjehem. Familjehemsföräldrarna nämner kontakter såsom skola, rättsväsendet, habilitering, barn och ungdomspsykiatri samt biologiska släktingar. Familjehemsförälder 1 menar att kontakterna kan vara en utmaning samt att “[...] *“vanligt familjeliv” blir det oftast inte, för man har flera som är med och interagerar[...]*”. Bristen på “vanligt familjeliv” som Familjehemsförälder 1 beskriver i relation till antalet kontakter i uppdraget belyser även Höjer (2001) och Linderot (2020). Höjer (2001) framställer att familjehemsföräldrar inte alltid har möjlighet att välja när och hur kontakterna ska ske. Medan Linderot (2020) beskriver att kontakterna som ingår i familjehemsuppdraget oftast inte associeras till “vanligt familjeliv”. I kontrast till detta menar vissa familjehemsföräldrar att ovan nämnda kontakter kan verka positivt i uppdraget som familjehem.

De kontakterna vi har efter barnets behov och önskemål är viktiga och jättekul, det stärker också vår relation och samarbetet hemma.  
– (Familjehemsförälder 5)

[...] så att ha kontakterna och ta barnet från och till var aldrig problematiskt. För man såg ju framstegen, så man blev ju liksom positivt pushad efter varje besök man hade haft.  
– (Familjehemsförälder 6)



Det som familjehemsföräldrarna beskriver kan även kopplas till komponenten meningsfullhet som belyser vikten av delaktighet och engagemang (jfr Antonovsky 2005). Detta eftersom familjehemsföräldrarnas beskrivningar synliggör en delaktighet i positiv bemärkelse som skapas genom kontakterna som familjehemsuppdraget innefattar. De beskrivningar som familjehemsföräldrarna återger tyder även på ett särskilt engagemang i uppdraget och för barnet i deras vård, vilket därmed skulle kunna vara en del i att skapa meningsfullhet samt välbefinnande. Det finns således olika uppfattningar av kontakterns innebörd på familjehemsuppdraget. Å ena sidan kan kontakterna upplevas som en utmaning, å andra sidan som en positiv faktor i uppdraget som är till hjälp för familjehemsföräldrarna samt familjelivet.

## 5.2 Uppdragets motiv och innebörd

Nedan framställs en beskrivning av familjehemsföräldrarnas motiv till att bli familjehem, vad familj innebär för dem samt familjehemsuppdragets innebörd och betydelse. Med följande rubriker: *Motiv* samt *Familj och familjehemsuppdraget*.

### 5.2.1 Motiv

Vid frågan som berör motivet till att bli familjehem, beskriver flera familjehemsföräldrar att de under sin uppväxttid hittade trygga vuxna som gav dem en känsla av att vilja ge tillbaka. Att vara en trygg vuxen beskrivs som betydelsefullt under familjehemsuppdragets gång, där Familjehemsförälder 7 menar “[...]nämen att jobba för dom här barnen så att dom får det tryggare runt omkring sig”. Vikten av att ge det placerade barnet trygghet betonar även Höjer (2001) i sin avhandling. En känsla av att vilja ge tillbaka som vuxen beskrivs av flera familjehemsföräldrar.

[...] nu ser vi till att hjälpa någon som redan finns och som behöver hjälp. Så just att kunna ge tillbaka och bidra med någonting det är ju det största. – (Familjehemsförälder 1)



Ovannämnda motiv kan ses i ljuset av Antonovskys (2005) begrepp meningsfullhet, då familjehemsföräldrarnas beskrivningar synliggör ett engagemang som blir betydelsefullt i en känslomässig mening. Motivet och känslan som familjehemsuppdraget ger kan således skapa en hög känsla av meningsfullhet. Vid hög känsla av meningsfullhet innebär det även att utmaningar i livet känns värda att investera energi och engagemang i.

Det är som ett stort intresse alltså, vi känner sådan glädje. Men det är klart man glömmen en del och man blir ju selektiv. Man glömmen en del av svårigheterna för det är jättetuffa grejer man går igenom också. Men då har jag tänkt så här: det är lite grann som en krydda i livet, om allting bara går på räls så blir ju livet ganska trist egentligen.  
– (Familjehemsförälder 4)

Familjehemsföräldern ovan beskriver ytterligare att “[...]det blev en fråga om livskvalitet helt enkelt”, vilket synliggör hur familjehemsföräldrar kan uppleva meningsfullhet och eget välbefinnande genom familjehemsuppdraget, trots utmaningar som kan uppstå.

Vidare lyfts även ett själsligt motiv fram som drivkraft till att ta sig an och fortsätta med ett familjehemsuppdrag.

[...]det känns själsligt som att man faktiskt gör nytta. Just det här när barnen kommer tillbaka när dom är vuxna och berättar hur dom har haft det och att man ser att dom faktiskt har lyckats.  
– (Familjehemsförälder 2)

På liknande sätt framför Familjehemsförälder 5 det faktum att följa barnen när de är vuxna som att gå på “[...]bröllop, dop och träffa partners och bebisar[...]” som en positiv faktor i uppdraget. Föregående kan återigen associeras till Antonovskys (2005) komponent meningsfullhet, att familjehemsföräldern känner engagemang utifrån att själsligt göra nytta och se barnen växa upp. Detta kan sättas i kontrast till placeringar där



sammanbrott skett, som i stället kan lämna familjehemsföräldrar med en önskan av bekräftelse för hur det går för barnet.

[...]den jobbiga känslan har då varit hur i helsike kommer nästa person bemöta barnet, den känslan oroar mig ... känslan av att inte veta hur det faktiskt kommer att gå den är rätt tuff.

– (Familjehemsförälder 3)

Man känner ju med dom och att inte få en fortsatt uppdatering kring situationen, det kan upplevas lite som utmattande och jobbigt.

– (Familjehemsförälder 6)

I ovanstående placeringar som avslutats var det familjehemsföräldrarna själva som initierade beslutet, men de upplever ändå känslor som kan associeras till ilska och sorg, vilket är något som Khoo och Skoogs (2014) forskningsartikel tar upp. Oavsett vem som initierar sammanbrottet uppkommer liknande känslor av sorg, som kan lämna känslomässiga ärr hos familjehemmet menar forskarna. Familjehemsföräldrarnas berättelser ovan synliggör att det kan vara svårt att helt och hållet släppa barnet vid avbrott i placeringen, vilket även Cooley, Thomsson och Stevenson Wojicak (2017) beskriver som en utmaning i familjehemsuppdraget. Vidare återger Familjehemsförälder 6 ytterligare att sammanbrottet på olika sätt påverkat framtiden som familjehem, som Khoo och Skoog (2014) också antyder.

## 5.2.1 Familj och familjehemsuppdraget

Gällande frågan vad familjehemsföräldrarna upplever att familj är för dem beskrivs det på olika sätt. Gemensamt för de olika familjehemsföräldrarna är att de upplever familj som mer än bara biologiska band. Familjehemsförälder 8 berättar att familj är att *“[...]kunna göra saker tillsammans såsom utflykter, att prata med varandra eller äta måltider tillsammans”*. Föregående beskrivning stämmer överens med Wissö, Johansson och Höjers (2019) forskning som lyfter fram att familjeliv utgörs av att spendera tid tillsammans såsom måltider, utflykter samt att dela tankar och erfarenheter. Ovan påvisar att det kan finnas en sammanstämmande bild av vad familj och



familjeliv innebär. Familjehemsföräldrarna beskriver även att familj kan uppfattas olika av olika människor.

Handläggaren säger att barnet längtar efter en riktig familj. Då säger jag så här: vad menar barnet med en riktig familj? Då kan handläggaren inte svara på det för det har hon inte tänkt på att hon ska fråga barnet. Utan hon tänker bara att när barnet säger en familj, då är det samma sak som hon menar och när hon säger det till mig så är det samma sak som jag menar, men det är det ju inte.

– (Familjehemsförälder 5)

Ovanstående synliggör att olika uppfattningar av vad en familj är, kan leda till en utmaning i familjehemsuppdraget. Familjehemsförälder 5 beskriver vidare att det kan bli svårt att möta barnets behov om det finns föreställningar som inte stämmer överens med barnets egna. Barn i familjehem har olika upplevelser av familjesituationer. Att ha en förståelse för att människor kan ha olika bild av vad familj är blir därav betydelsefullt. Det faktum att människor har olika föreställningar av familj är dessutom något som Höjer (2001) menar. Familjehemsförälder 4 lyfter också fram att familj *“[...] är dom som bor tillsammans och de kan se väldigt olika ut, för oss har det sett väldigt olika ut hela tiden i X-års tid”*. Denna beskrivning går i linje med Linderot (2020) som belyser att familj är en föränderlig process som inte är statisk utan skapas aktivt av dess medlemmar där en övergång till att bli familjehem innebär förändring i roller och relationer.

Gällande vad familjehemsuppdraget innebär beskriver Familjehemsförälder 2 att *“För mig personligen innebär det att jag kan hjälpa barn som behöver hjälp, som behöver ett hem”*. Familjehemsförälder 6 återger på ett liknande sätt och menar *“Ett familjehemsuppdrag för mig är att hjälpa ett barn i en utsatt situation, för att få en bättre livsstandard och kunna etablera sig i samhället som man har rätt till”*. Deras beskrivningar av vad familjehemsuppdraget innebär synliggör ett omsorgsperspektiv, vilket både Linderot (2020) samt Khoo och Skoog (2013) återger påträffas hos människor som har ett familjehemsuppdrag. Linderot (2020) belyser



upprättandet av “ett vanligt familjeliv” som en del i omsorgsperspektivet, vilket Familjehemsförälder 4 beskriver innebär både “[...]kramar och ramar[...]” gentemot det placerade barnet. För att skapa välbefinnande och inrätta ett familjeliv som fungerar för samtliga familjemedlemmar, menar familjehemsföräldern att det krävs en balans mellan kärlek och regler. Detta beskriver även Familjehemsförälder 8 “[...]ja men att ta hand om barnet och ge det kärlek och regler”. Vidare använde sju av åtta familjehemsföräldrar antingen begreppet hjälpa eller stödja i relation till ett placerat barn, vilket går i linje med Khoo och Skoogs (2013) beskrivning av omsorgsperspektivet. Familjehemsförälder 7 redogör innebörden på ett annat sätt, nämligen att familjehemsuppdraget både inneburit “[...]glädje och sorg[...]”. Hen beskriver att uppdraget å ena sidan varit roligt i och med att barnen har lyckats, men å andra sidan också varit väldigt jobbigt. Innebörden av familjehemsuppdraget framställs ytterligare på följande vis:

Det innebär så pass väldigt mycket egentligen men framför allt att kunna ge möjligheter till någon annan som kanske har det sämre ställt för tillfället. Det har inneburit väldigt mycket positivt rent känslomässigt och den här meningsfullheten i det.

– (Familjehemsförälder 3)

Det familjehemsföräldern beskriver ovan kan sammankopplas med komponenten meningsfullhet i begreppet KASAM (Antonovsky 2005). Komponentens belyser bland annat engagemang som särskilt betydelsefullt, vilket även synliggörs i Familjehemsförälder 3 upplevelse. Då hen lyfter fram viljan att hjälpa ett barn i behov, vilket kan ses som ett eget engagemang. Detta har i sin tur skapat positiva känslor och erfarenheter, som således blir ett sätt att uppnå välbefinnande i rollen som familjehemsförälder.

En av familjehemsföräldrarna uttrycker steget till att ta sig an familjehemsuppdraget på följande vis:

Jag har inte riktigt vetat vad uppdraget inneburit innan, jag har bara hört det och vetat någonting litet om det. Sen råkade jag höra om det



så jag sökte upp lite och tänkte att ja detta kanske kan vara någonting.  
– (Familjehemsförälder 3)

Ovanstående visar att familjehemsföräldern inte hade särskilt mycket kunskap om vad familjehemsuppdraget innebar innan hen blev familjehemsförälder. Detta är något som flera familjehemsföräldrar lyft fram där Familjehemsförälder 8 förklarar att *“Jag visste inte så mycket om familjehem, för jag hade ju ingen aning om att det var ersättning och sådana saker, det visste jag inte”*. Att familjehemsföräldrarna har lite kunskap om uppdraget och dess innebörd innan de tar sig an uppdraget kan ses i relation till Antonovskys (2005) komponent begriplighet. Brist på kunskap gällande familjehemsuppdraget, skulle kunna minska familjehemsföräldrarnas känsla av begriplighet. Komponenten handlar om upplevelsen av information som ordnade och sammanhängande i kontrast till oförklarlig och kaotisk. Bristande information om familjehemsuppdrag skulle kunna medföra att det familjehemsföräldrarna möter i uppdraget blir mindre förutsägbart. Det kan således ses som en utmaning att ta sig an ett uppdrag och gå in i det utan tidigare kunskaper. Flera familjehemsföräldrar nämner dock vikten av att själv söka sig kunskapen och tar upp det som råd för personer som funderar på att bli familjehem. Familjehemsförälder 3 lyfter fram *“[...]ta reda på kunskap, gå någon utbildning så att man har förståelse och visa ett engagemang”*. Att vara intresserad och söka sig egen kunskap i uppdraget kan associeras till komponenten meningsfullhet, att vara engagerad i områden av sitt liv, vilket Antonovsky (2005) menar handlar om hög känsla av meningsfullhet. Engagemang synliggörs i familjehemsföräldrarnas beskrivningar och kan därmed vara en bidragande faktor till skapandet av meningsfullhet och eget välbefinnande.

## 5.3 Livspusslet

Nedan följer rubrikerna *Påverkan på vardagen*, *Relationen till barnet* samt *Ekonomisk ersättning* som utgör en del av familjehemsföräldrarnas vardag och livspussel gällande familjehemsuppdraget.



## 5.3.1 Påverkan på vardagen

Att familjehemsuppdraget innebär ett dygnet runt åtagande blir tydligt i familjehemsföräldrarnas berättelser.

Man lever med det här 24/7 i sitt hem och behöver alltid vara redo på att det kan brista, det kan bli konflikt. Du kommer aldrig hem riktigt och känner: åh nu kan jag lägga mig i soffan och det här du vet. Utan det var mer att okej nu har jag haft en jobbig dag och nu ska jag komma hem och man vet inte vad man kommer bemöta.

– (Familjehemsförälder 6)

Det är tungt att ansvara för deras välmående och utveckling 24/7.

– (Familjehemsförälder 1)

Ovanstående citat synliggör att familjehemsuppdraget kan innebära en utmaning i form av att vara den där “[...]outtömliga resursen[...]”, som Familjehemsförälder 1 beskriver. Alltså att familjehemsföräldrarna ska finnas till hands dygnet runt i sitt familjehemsuppdrag. Höjer (2001) beskriver att familjehemsuppdraget innefattar en arbetsinsats som kan liknas med en professionell roll i omfattning och intensitet, vilket stämmer överens med familjehemsföräldrarnas upplevelser ovan. Höjer (2001) menar vidare att familjehemsuppdraget samtidigt innehåller starka och varma känslor för det placerade barnet. Detta återspeglas även i familjehemsföräldrarnas berättelser.

Men vi har väl egentligen bara känt att det här är som våra egna biologiska barn i princip. Vi älskar dem lika mycket, de är lika engagerade i hela släkten som de biologiska barnen. Vi har en jättevarm relation med dem. – (Familjehemsförälder 4)

Citatet ovan återges i samband med att Familjehemsförälder 4 beskriver att det skett en vårdnadsöverflytt av barnen. Familjehemsföräldrarnas erfarenheter synliggör hur uppdraget kan upplevas som en professionell ansats, men samtidigt innehålla starka och varma känslor i relation till barnet.





Hur familjehemsuppdraget kan komma att påverka vardagen beskrivs av flera familjehemsföräldrar på olika sätt.

När vi tog på oss uppdraget så hade vi ganska stor kamratkrets, vi var engagerade i olika organisationer och vi hade liksom fritidsintressen som vi ägnade oss åt. Det började med att vi plockade bort fritidsintressena för det fanns inte utrymme. Sen fick vi säga upp våra engagemang i organisationerna för att vi hann inte riktigt med. Allt eftersom så har vi faktiskt också tappat väldigt mycket av kamratkretsen.

– (Familjehemsförälder 1)

Ovanstående citat belyser hur familjehemsföräldern upplever att livet kan förändras i och med uppdraget som familjehem. Detta kan liknas vid Cooley, Thomsson och Stevenson Wojcaks (2017) studie som pekade på att hela livet förändras när det placerade barnet kommer in i hemmet.

Familjehemsförälder 3 upplever däremot hinna med att delta i förening och andra egna intressen samt att delta i saker med barnen och uttrycker att *“Vi körde på som vanligt med våra liv och åkte på det ena och det andra med barnen”*. Citatet tyder dels på förändring i vardagen i och med att delta i barnens intressen, dels att uppdraget inte behöver förändra hela ens liv såsom egna fritidsintressen. Föregående visar således på olika upplevelser av familjehemsuppdraget och hur det kan påverka vardagen. Beroende på vilka resurser familjehemsföräldrarna har till sitt förfogande, skulle det kunna påverka deras känsla av hanterbarhet i vardagen som familjehemsförälder (jfr Antonovsky 2005). Hur uppdraget upplevs handlar om flera olika faktorer såsom omfattningen av uppdraget, barnets behov eller stödet från socialtjänsten där dessa olika berättelser inte sätts mot varandra. I stället lyfts dessa fram för att belysa en variation i familjehemsföräldrars erfarenheter och upplevelser av familjehemsuppdraget. Ovanstående tyder därmed på att det tidskrävande i uppdraget kan kännas som en utmaning och påverka ens vardag, men att det även genom olika resurser går att uppleva välbefinnande i uppdraget som familjehem.



Vidare beskriver flera familjehemsföräldrar andningspauser och återhämtning som ett sätt att hantera familjehemsuppdraget.

Familjehemsföräldrarna framför egna intressen såsom att träffa vänner, träna, rida eller fiska som en betydande del i återhämtningen. Familjehemsförälder 6 menar att *“[...]det handlar ju hela tiden om att inte fastna i något mörkt träsk där allt blir jobbigt utan man behöver sysselsätta sig”*. I relation till återhämtning i uppdraget beskrivs även avlastning som en betydande faktor. Flera familjehemsföräldrar får hjälp i uppdraget genom egna kontakter såsom familj och släkt. Att ges möjlighet till andningspauser, återhämtning och avlastning i familjehemsuppdraget kan förstås ur komponenten hanterbarhet. Som innebär en upplevelse av att resurser står till ens förfogande (Antonovsky 2005). Utifrån familjehemsföräldrarnas berättelser kan egna intressen och familj ses som resurser som familjehemsföräldrar har att tillgå för att göra familjehemsuppdraget mer hanterbart samt skapa eget välbefinnande. Sharda (2022) beskriver att minskad föräldrarstress kan leda till ökat välbefinnande hos familjehemsföräldrar. Andningspauser, återhämtning och avlastning skulle därav kunna ses som betydelsefulla resurser för att för att minska stress och skapa välbefinnande i rollen som familjehemsförälder.

### **5.3.2 Relation till barnet**

Relationen till barnet var återkommande i samtliga familjehemsföräldrars berättelser och kan därav ses som en stor del av familjehemsuppdraget. Vid frågan som belyser hur familjehemsföräldrarna bygger en relation tillsammans med barnet beskriver flera av familjehemsföräldrarna, vikten av att ha en öppen dialog, visa respekt, kärlek och intresse samt lyssna in barnet. Familjehemsföräldrarna lyfter även fram att det är betydelsefullt att få barnen att känna sig delaktiga i familjelivet och tillsammans bygga upp ett ömsesidigt förtroende. I relation till detta nämner Familjehemsförälder 4 olika personliga resurser som har varit fördelaktiga i relationsbyggandet med barnet. Hen nämner *“[...]vanliga medmänskliga resurser som handlar om empati och intresse för människor”* men även *“[...]flexibilitet och att vara*



*kärleksfull[...]*". Dessa resurser kan liknas vid GMR, eftersom det är egenskaper som familjehemsföräldern har och hjälper hen att skapa en god relation med barnet (jfr Antonovsky 2005). Vidare beskriver familjehemsföräldrarna en utmaning gällande distans och närhet i uppdraget, där barnet vill kalla familjehemsföräldern för mamma eller pappa. Familjehemsförälder 6 upplevde det som svårt att bemöta och Familjehemsförälder 4 menar "*[...]att man måste liksom hålla någon lagom distans men tillräckligt mycket närhet och värme.*". Höjer (2001) beskriver att familjehemsföräldrar trots att de känner starka känslor av kärlek, kan ta medveten eller omedveten distans till barnet på grund av att framtiden tillsammans kan upplevas som osäker. Att familjehemsföräldern väljer att ta en viss distans skulle därmed kunna bero på att framtiden tillsammans är oviss. Höjer (2001) framför även att placerade barn i många fall har mycket att ta igen vad gäller föräldrakontakt, vilket synliggörs i familjehemsföräldrarnas erfarenheter av uppdraget. Detta blir således något som familjehemsföräldrarna behöver förhålla sig till i uppdraget som familjehem och som kan upplevas utmanande utifrån familjehemsföräldrarnas upplevelser.

Vid frågan gällande vad barnets bakgrund och tidigare erfarenheter kan få för betydelse för familjehemsuppdraget, lyfter flera familjehemsföräldrar fram att det kan finnas en osäkerhet i vart uppdraget kommer hamna.

Familjehemsförälder 4 förklarar att det är av vikt att ta in information om barnets situation från socialtjänsten, för att kunna förbereda sig på att ta emot på bästa sätt. Samtidigt som socialtjänsten kanske inte är helt insatta i början av en utredning, utan det är saker som kan komma fram under tiden barnet är placerad i familjehemmet. Även Familjehemsförälder 6 menar att familjehemsuppdraget kan bli annorlunda än vad socialtjänsten först beskriver då "*[...] det är svårt att räkna ut hur placeringen kommer bli*". I samband med föregående säger Familjehemsförälder 4 att "*[...]vi är så pass erfarna så att vi liksom behåller lugnet rätt ofta.*". Detta tyder på stark KASAM, alltså att kunna hantera och lösa situationer som (Antonovsky



2005). Familjehemsförälder 4 upplever sig kunna ta sig an och hantera familjehemsuppdraget även om det finns en osäkerhet i vart uppdraget kommer hamna. Genom erfarenhet kan familjehemsföräldrarna välja ändamålsenliga resurser för att bemöta situationer, såsom förmågan att behålla lugnet som i detta exempel. Utifrån flera av familjehemsföräldrarnas beskrivningar går det att utläsa att desto mer erfarenhet de får genom sina familjehemsuppdrag, desto mer framgångsrikt kan de hantera olika situationer och stressorer som kan uppkomma i uppdraget som familjehem.

Jag tror att varje gång jag har haft en placering så känner jag: aha nu fattar jag, nu har jag nya verktyg och nästa gång ska jag tänka så här och så här. Jag tycker att jag blir lite smartare för varje gång.

– (Familjehemsförälder 5)

Detta synliggör således hur erfarenhet kan ses som en god resurs i familjehemsuppdraget. Tidigare forskning av Khoo och Skoog (2013) beskriver att det placerade barnets tidigare erfarenheter påverkade familjehemmets vardag, vilket har uppmärksammats i familjehemsföräldrarnas beskrivningar av familjehemsuppdraget. Familjehemsförälder 2 menar att ” [...]dom har inget förtroende för någon vuxen, det tar tid att bygga upp och ja det påverkar uppdraget väldigt mycket.”. Familjehemsföräldern förklarar vidare att det placerade barnets bakgrund spelar stor roll i familjehemsuppdraget, i och med att de i många fall slussas fram och tillbaka i systemet. Familjehemsförälder 3 beskriver att de på grund av barnets tidigare erfarenheter har anpassat sina tillvägagångssätt för att kunna bemöta barnet på bästa sätt. Detta synliggör hur familjehemsföräldern har lyckats relatera till barnet, vilket visar på en skillnad jämfört med Höjer (2001) som menar att det kan vara en utmaning för familjehemsföräldrarna att relatera till det placerade barnet på grund av dess bakgrund. Barnets tidigare erfarenheter kan därmed påverka familjehemsuppdraget utifrån familjehemsföräldrarnas upplevelser. Detta kan ses som en utmaning som ställer krav på familjehemsföräldrars förmågor att bemöta barnet. Men att egna resurser såsom erfarenhet och förmåga att anpassa efter barnets behov kan vara en del i att hantera den utmaningen.



### 5.3.3 Ekonomisk ersättning

Vid frågan som belyser upplevelsen av den ekonomiska ersättningen som ges för uppdraget, lyfter familjehemsföräldrarna fram olika aspekter. Majoriteten av familjehemsföräldrarna beskriver att de har en önskan om högre ersättningsarvode, vilket är den ersättning som ges för arbetet som familjehemsföräldrarna utför. Flera familjehemsföräldrar menar att ersättningen inte går i linje med det viktiga arbete som familjehem innebär. En familjehemsförälder beskriver hur upplevelsen av den ekonomiska ersättningen har förändrats över tid och förklarar det på följande vis:

I början tänkte jag: jag kan inte ta emot arvode för ett barn, jag kan inte ta betalt för att jag har en familjemedlem till. Men så känner jag inte längre eftersom det är behandling och vårduppdrag 24/7 alla dagar i veckan, alltid alltid alltid och det kräver ju ett arvode.  
– (Familjehemsförälder 5)

Vidare menar Familjehemsförälder 3 att högre ersättningsarvode *“[...]kan vara ett verktyg att skapa mer motivation för att familjehemsföräldrar ska göra mer för barnet och vara hemma.”* Pengar framställer Antonovsky (2005) som en GMR och menar att det kan vara till hjälp för att bekämpa stressorer samt främja personlig utveckling, vilket går i linje med det Familjehemsförälder 3 framför. Högre ersättningsarvode skulle kunna vara en del i att skapa bättre förutsättningar för familjehemmen och det placerande barnet. Som sedan kan minska stressorer och skapa utveckling i familjehemsföräldrarnas arbetssätt och roll. Detta stämmer överens med det Mancinelli, Dell’Arciprete och Salcuni (2021) framför i sin studie, att den ekonomiska ersättningen kan ses som en skyddsfaktor och en betydelsefull resurs i att minska stress och skapa välbefinnande i rollen som familjehemsförälder.

Samtliga familjehemsföräldrar poängterar att de inte tagit ett familjehemsuppdrag på grund av ett ekonomiskt motiv. Familjehemsförälder



3 uttrycker “[...]men jag gör det inte för pengarna utan jag gör det för barnen”. Detta går även i linje med Familjehemsförälder 7 uppfattning, “[...]jag tycker att man är familjehem av en annan orsak, att man vill hjälpa någon inte för att bli rik.”. Familjehemsföräldrarnas upplevelser av den ekonomiska ersättningen sätts främst i relation till uppdraget som helhet. Till skillnad från Höjer (2001) som beskriver den ekonomiska ersättningen och dess möjliga påverkan på relationen mellan familjehemsförälder och det placerade barnet. Familjehemsföräldrarna har inte framfört en rädsla inför att den ekonomiska ersättningen skulle påverka relationen till barnet. De beskriver däremot att det kan finnas antagande gentemot dem som familjehemsföräldrar, där andra personer tror att de endast är familjehem för pengarnas skull. Detta antagande som beskrivs har familjehemsföräldrar inte fått till sig personligen, utan upplevelsen är mer att denna föreställning kan finnas om familjehemsförälder i allmänhet. Genom familjehemsföräldrarnas beskrivningar av uppdraget, går det dock att utläsa att det inte enbart finns ett ekonomiskt motiv, utan att familjehemsföräldrarna tagit sig an uppdraget utifrån en vilja att hjälpa och stödja barn och unga i behov.



## 6 Slutsatser och diskussion

Följande avsnitt belyser studiens slutsatser med tillhörande diskussion och förslag till framtida forskning inom fältet familjehemsvård. Syftet med denna studie har varit att få en fördjupad förståelse för uppdraget som familjehem genom familjehemsföräldrars erfarenheter och upplevelser.

Frågeställningarna var följande:

- Vilka utmaningar upplever familjehemsföräldrar i familjehemsuppdraget?
- Vilka resurser har familjehemsföräldrar för att hantera familjehemsuppdraget?
- Hur uppnår familjehemsföräldrar eget välbefinnande i sitt familjehemsuppdrag?

Nedan presenteras slutsatserna där frågeställningarna inte separeras, eftersom de bygger på varandra och därav behöver ses som en helhet för att skapa en förståelse.

### 6.1 Slutsatser

Gällande vilka utmaningar som familjehemsföräldrar upplever i uppdraget visar resultatet att det ständiga bytet av socialsekreterare kan ses som en utmaning. Detta eftersom socialsekreteraren i och med det inte upplevs som ett skyddsnät som stödjer familjehemsföräldrar i deras dagliga uppdrag. Vid gott samarbete mellan familjehemsföräldrar och socialsekreterare kan socialtjänsten i stället upplevas som en viktig resurs, för att kunna hantera uppdraget. Resultatet visar att matchningsprocessen i flera fall varit obefintlig, vilket både har setts som positivt och negativt. De bakomliggande faktorerna till en obefintlig matchningsprocess har varit betydande för upplevelsen hos familjehemsföräldrarna. En viktig resurs som framställs av familjehemsföräldrarna för att hantera uppdraget, är handledning enskilt och i grupp. Att kunna samtala med andra personer med förståelse kan ses som ett socialt stöd som kan användas för att hantera vardagen och situationer i



familjehemsuppdraget. Vidare visar resultatet att det kan vara utmanande och mindre stödjande när handledningen från socialtjänsten blir på en mer generell nivå, samt när grupphandledning inte erbjuds utifrån socialtjänstens försorg.

Fortsättningsvis synliggör resultatet att samarbetet med biologiska föräldrar kan vara en utmaning i familjehemsuppdraget. Utmaningen berör umgänge samt att ha ett "öppet familjehem" för biologiska föräldrar, samtidigt som hemmet ska vara en trygg plats för familjehemsföräldrarna och barnen.

Vidare beskrivs olika personliga resurser som en del i att hantera familjehemsuppdraget och samarbetet med biologiska föräldrar.

Familjehemsföräldrarna lyfter fram vikten av att vara förstående och ha ett bemötande anpassat för den biologiska föräldern. Vad gäller övriga kontakter som familjehemsföräldrarna har genom sitt familjehemsuppdrag beskrivs det å ena sidan som en utmaning, i och med att det kan vara svårt att skapa ett "vanligt familjeliv" på grund av antalet parter som är inblandade. Å andra sidan kan det ses som en del i att skapa välbefinnande i familjehemsuppdraget, eftersom det blir ett sätt för familjehemsföräldrarna att vara delaktiga i det placerade barnets liv och vård.

Hur familjehemsföräldrarna uppnår välbefinnande i sitt familjehemsuppdrag ses utifrån resultatet vara starkt sammankopplat med deras motiv till att ta sig an uppdraget, nämligen att hjälpa andra. Resultatet visar att trots utmaningar som uppdraget kan innebära, där samtliga familjehemsföräldrar beskriver att det är svåra saker de går igenom, kan de finna eget välbefinnande utifrån meningsfullheten i att kunna göra nytta. Vid avbrott i placering framkom en utmaning då familjehemsföräldrarna inte får bekräftelse för hur det går för barnen senare i livet. Detta lämnade familjehemsföräldrarna med en ovisshet till skillnad från familjehemsföräldrar som får återkoppling när barnen växer upp, vilket i sig har skapat välbefinnande i rollen som familjehemsförälder. I resultatet har ett omsorgsperspektiv hos familjehemsföräldrarna





uppmärksammas, begreppen hjälpa och stödja var återkommande i familjehemsföräldrarnas berättelser. Vidare tyder resultatet på att brist på tidigare kunskaper om vad ett familjehemsuppdrag innebär kan bli en utmaning för familjehemsföräldrarna. Det framställs att kunskap inom området kan ses som en viktig resurs, för att kunna hantera familjehemsuppdraget utifrån familjehemsföräldrarnas erfarenheter.

Familjehemsuppdraget kan upplevas utmanande i och med det dygnet runt åtagande som det innebär där vardagen påverkas. Resultatet visar att familjehemsföräldrar kan uppleva eget välbefinnande och balans i vardagen genom involvering i barnen samt egna intressen. Avlastning och återhämtning uppges i resultatet vara viktiga resurser för att hantera familjehemsuppdraget. Resultatet belyser hur familjehemsföräldrarnas personliga egenskaper, förmågor, förhållningssätt samt erfarenhet har varit betydelsefulla resurser för att skapa goda relationer till barnen i deras vård. Balansen mellan närhet och distans till barnet, samt osäkerheten av vart uppdraget kommer att hamna, återges vara en utmaning som familjehemsföräldrarna måste förhålla sig till. Det framgår dessutom att barnets tidigare erfarenheter kan vara en utmaning i familjehemsuppdraget, men att tidigare nämnda resurser som familjehemsföräldrarna har är en del i att hantera den utmaningen. Vidare synliggör resultatet att familjehemsföräldrarna inte åtagit sig familjehemsuppdraget av ekonomiska motiv, men att ersättningsarvodet ändå ses som en viktig resurs för att hantera familjehemsuppdraget. Den ekonomiska ersättningen blir således ett sätt att skapa bättre förutsättningar för familjehemmen.

## 6.2 Diskussion

I problembakgrunden och tidigare forskning framfördes utmaningar som familjehemsuppdraget kan innebära för familjehemsföräldrar. Såsom det tredelade föräldraskapet samt ansvaret som berör ett dygnet runt åtagande,



bemötande och kunskap i relation det placerade barnet. Dessa utmaningar återfanns även i studiens resultat, vilket tyder på likheter mellan vår studies resultat och tidigare forskning. Detta utvecklades i denna studies resultat genom att resurser som familjehemsföräldrarna har för att hantera familjehemsuppdraget synliggjordes, såsom socialtjänstens stöd och egna personliga egenskaper samt förhållningssätt. Resultatet visar dessutom hur familjehemsföräldrar kan uppnå välbefinnande genom känslan av att göra nytta, samt stödja barn och unga i behov. Detta visar hur studiens resultat kan innebära nya insikter gällande familjehemsuppdraget som i sin tur kan öka kunskapen om familjehemsuppdragets innebörd. Resultat väcker också tankar gällande det regeringsbeslut som lyftes fram i början av denna uppsats. Regeringsbeslutet som åsyftade ett uppdrag som Socialdepartementet (2022) givit Socialstyrelsen, pekade på att det saknas information till allmänheten gällande familjehemsuppdraget. Detta bekräftades även i denna studie, där familjehemsföräldrarna upplevde sig ha lite kunskaper om familjehemsuppdraget och vad det innebär innan de tog sig an uppdraget. Både familjehemsföräldrar som blev familjehem för ett år sedan kontra 20 år sedan hade liknande upplevelse av att inte veta så mycket gällande vad familjehem innebär innan de åtog sig uppdraget. Studiens resultat som bidrar till ökad förståelse för familjehemsuppdraget, skulle därav kunna vara av vikt för att tillgodose kunskap till befintliga familjehem, människor som funderar på att bli familjehem och personer i allmänhet.

Utifrån studiens resultat har vi reflekterat över vad det kan få för betydelse för det sociala arbetets praktik. I resultatet synliggörs skillnader mellan samarbetet med socialtjänsten och hur det i sin tur påverkar familjehemsföräldrarnas upplevelser av familjehemsuppdraget. Ett gott samarbete ses genomgående som en viktig resurs i att hantera uppdraget och även vikten av information inför en placering för att skapa begriplighet framförs. Socialtjänsten har ett ansvar att stödja familjehemsföräldrarna i deras uppdrag och resultatet framställer utifrån familjehemsföräldrarnas erfarenheter olika möjligheter att göra det på. Exempelvis lyfts det fram att



socialtjänsten kan göra jourhem mer delaktiga vid placering till familjehem, för en tydligare bild och tryggare övergång. Det uttrycks även ett behov av grupphandledning för familjehemsföräldrar samt anpassad individuell handledning, vilket därav kan tas i beaktande i det sociala arbetets praktik. Att analysera familjehemsföräldrarnas erfarenheter utifrån ett salutogent perspektiv har möjliggjort att se till utmaningar, resurser och välbefinnande som familjehemsföräldrarna upplever i uppdraget som familjehem. Detta skulle även kunna generaliseras till andra sammanhang inom det praktiska sociala arbetet, för att skapa en djupare förståelse för människors situationer och vända utmaningar till möjligheter. Ett salutogent perspektiv kan därav vara av relevans för att analysera och studera olika områden inom socialt arbete.

Sammanfattningsvis synliggör uppsatsens slutsatser att utmaningarna i familjehemsuppdraget omfattas exempelvis av bristande stöd från socialtjänsten, samt att ha ett ”öppet familjehem” gentemot biologiska förälder. Resurser som familjehemsföräldrarna har för att hantera uppdraget uppges bland annat vara gott samarbete med socialtjänst, personliga egenskaper, återhämtning samt erfarenheter. Att uppnå välbefinnande i rollen som familjehemsförälder sammankopplas med motivet att vilja hjälpa och stödja barn i behov, samt vara delaktig i de placerade barnens liv och vård. Genom uppsatsens slutsatser framkommer det således att familjehemsuppdraget innefattar utmaningar men att det även utifrån nämnda resurser går att hantera uppdraget samt uppnå eget välbefinnande som familjehemsförälder. Detta kan därmed sammanflätas med uppsatsens rubrik, att familjehemsuppdraget utifrån familjehemsföräldrars upplevelser innebär *“Både glädje och sorg”*.



## 6.3 Metodologisk eftertanke

Efter att resultat och analys färdigställts väcktes tankar gällande teorins användbarhet samt begränsningar i studien. Vi reflekterade över hur valet av teori som analysverktyg å ena sidan gjort det möjligt att synliggöra resurser och välbefinnande samt hur det går att vända utmaningar till möjligheter. Å andra sidan har vissa delar av teorin varit mindre tillämpbara för att analysera familjehemsföräldrars upplevelser av familjehemsuppdraget. Exempelvis har begreppet meningsfullhet ur Antonovskys (2005) teori varit tydligt sammankopplat med familjehemsföräldrars motiv och välbefinnande. Begreppet begriplighet har däremot främst associerats med socialtjänstens stöd i familjehemsuppdraget. Jämfört med meningsfullhet och hanterbarhet som varit starkt sammankopplat med våra valda frågeställningar. Begriplighet som begrepp har därav varit mindre tillämpbart i analysen av familjehemsföräldrars upplevelser.

## 6.4 Förslag till framtida forskning

Under intervjuerna framkom det att familjehemsföräldrar fått till sig av sina biologiska barn att de i sin tur haft positiva men också negativa upplevelser av familjehemsuppdraget. Exempelvis berättar en familjehemsförälder hur hen såg familjehemsuppdraget som en viktig erfarenhet för de biologiska barnen. Medan en annan familjehemsförälder berättar att hens biologiska barn upplevde att denne inte kände sig lyssnad till och aldrig upplevde sig komma i första hand under uppväxten i och med familjens familjehemsuppdrag. Detta är inte något som vår studie fokuserat på och därav väcktes tankar gällande biologiska barns erfarenheter av att leva i ett familjehem. Det utgör därmed ett förslag till framtida forskning, att belysa biologiska barns perspektiv gällande att växa upp i hem med familjehemsuppdrag. En annan intressant aspekt i förhållande till familjehemsuppdraget är skillnader i roller mellan kvinnor och män. Vi uppfattade en viss skillnad i svar mellan manliga och kvinnliga familjehemsföräldrar, där vi dock hade för lite material av respektive kön för



att kunna göra sådan jämförelse. Höjer (2001) tar i sin forskning upp olika aspekter samt roller mellan män och kvinnor i förhållande till uppdraget. Att fortsätta på Höjers (2001) spår med att se till olika roller i familjehemsuppdraget mellan könen blir därav förslag till vidare forskning inom ämnesområdet.



## 7 Referenslista

Agosti, M. (2018). *'Att finna sin egen kraft' Hälsopromotion på arbetsplatsen utifrån BELE – ett program för att främja ett salutogent livspussel bland kvinnlig vård-, stöd- och omsorgspersonal*. Diss. Lunds universitet.  
<https://researchportal.hkr.se/ws/portalfiles/portal/40955177/FULLTEXT01.pdf>

Ahrne, G. & Svensson, P. (2018). Kvalitativa metoder och samhällsvetenskap. I Ahrne, G. & Svensson, P. (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Liber. ss. 8–15.

Andersson, G. & Swärd H. (2008). Etiska reflektioner. I Meeuwisse, A., Swärd, H., Eliasson-Lappalainen, R. & Jacobsson, K. (red.) *Forskningsmetodik för socialvetare*. Natur och Kultur. ss 235–248.

Antonovsky, A. (2005). *Hälsans mysterium*. 2 uppl., Natur och Kultur.

Cooley, E, M., Thomsson, M, H. & Stevenson Wojicak, A. (2017). *Risk, resilience, and complexity: Experiences of foster parents*. *Children and Youth Services Review*, 76, ss 35–41.

[doi.org/10.1016/j.childyouth.2017.02.030](https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2017.02.030)

Eriksson-Zetterquist, U. & Ahrne, G. (2018). Intervjuer. I Ahrne, G. & Svensson, P. (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Liber. ss. 34–54.

Hedin, L. (2015). *Good Relations between Foster Parents and Birth Parents: A Swedish Study of Practices Promoting Successful Cooperation in Everyday Life*. *Child Care in Practice*, 21, ss. 177–191. [doi-org.proxy.lnu.se/10.1080/13575279.2015.1005574](https://doi.org.proxy.lnu.se/10.1080/13575279.2015.1005574).

Höjer, I. (2001). *Fosterfamiljens inre liv*. Diss. Göteborgs universitet.



IVO (2017). *Barns rätt till familjehemsvård av god kvalitet.*

<https://www.ivo.se/globalassets/dokument/publicerat/rapporter/rapporter-2017/barns-ratt-till-familjehemsvard-av-god-kvalitet.pdf> [2022-09-06].

Khoo, E. & Skoog, V. (2013). *The road to placement breakdown: Foster parents' experiences of the events surrounding the unexpected ending of a child's placement in*

*their care.* *Qualitative Social Work*, 13(2), 255–269.

doi:10.1177/1473325012474017

Kunskapsguiden (2017). *Om traumamedvetet bemötande av placerade barn*

*och unga.* <https://kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/barn-och-unga/traumamedvetet-bemotande/om-traumamedvetet-bemotande-av-placerade-barn-och-unga/> [2022-09-14]

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun.* 3 uppl., Studentlitteratur AB.

Linderot, S. (2020). *Av kärlek och plikt Att bli familjehem till ett barnbarn, syskon eller syskonbarn.* Diss. Lund University.

[https://lup.lub.lu.se/search/files/76390505/opponent\\_sRisk, resilience, and complexity: Experiences of foster parents - ScienceDirectpik\\_ex\\_Sofia\\_L.pdf](https://lup.lub.lu.se/search/files/76390505/opponent_sRisk, resilience, and complexity: Experiences of foster parents - ScienceDirectpik_ex_Sofia_L.pdf)

Lundman, B. & Hällgren Granheim, U. (2017). Kvalitativ Innehållsanalys. I

Granskär, M., Høglund-Nielsen, B. (red.) *Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso- och sjukvård.* Studentlitteratur AB. ss: 211–225.

Mancinelli, E., Dell'Arciprete, G. & Salcuni, S. (2021). *A Systematic Review on Foster Parents' Psychological Adjustment and Parenting Style—An Evaluation of Foster Parents and Foster Children Variables.* *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(20), 10916.

<https://doi.org/10.3390/ijerph182010916>.



Nilsson, M. (2017). *Salutogenic Resources in the Everyday Lives of Teachers. Promoting workplace learning and well-being*. Diss. Lund University.

<https://lucris.lub.lu.se/ws/portalfiles/portal/24524987/avhandling.pdf>

SFS 2001:937 *Socialtjänstförordningen*. Socialdepartementet.

SFS 2001:453 *Socialtjänstlag*. Socialdepartementet.

Sharda, E. (2022). *Parenting Stress and Well-Being Among Foster Parents: The Moderating Effect of Social Support*. *Child & Adolescent Social Work Journal*, 39(5), 547–559. doi:10.1007/s10560-022-00836-6

Socialdepartementet (2022). *Uppdrag att initiera och samordna informationsinsatser om familjehem m.m. för barn och unga*.

<https://www.regeringen.se/497543/contentassets/1bdd1e6795534432a977b23775b2aac6/uppdrag-att-initiera-och-samordna-informationsinsatser-om-familjehem-m-m-for-barn-och-unga.pdf>

Socialstyrelsen (2021a). *Familjehem*.

<https://www.socialstyrelsen.se/mininsats/vad-kan-jag-gora/familjehem/>  
[2022-09-14].

Socialstyrelsen (2021b). *Statistik om socialtjänstinsatser till barn och unga 2020* <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/statistik/2021-8-7516.pdf>

Socialstyrelsen (2019). *Barn och unga placerade i hem för vård eller boende* <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/barn-och-unga/barn-och-unga-i-socialtjansten/placerade-barn-och-unga/hvb/> [2022-11-24].

Socialstyrelsen (2012). *Oplanerade avbrott i familjehemsplaceringar av yngre barn och långvarigt placerade barn*.

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2012-11-28.pdf>





Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) (2021). *Cirkulär 21:40*.

[https://skr.se/download/18.4f1cf16a17db3c4ac7b22015/1639730870750/Reviderat\\_Cirkular-21\\_40-Ersattning-familjehem-2022-TA2.pdf](https://skr.se/download/18.4f1cf16a17db3c4ac7b22015/1639730870750/Reviderat_Cirkular-21_40-Ersattning-familjehem-2022-TA2.pdf)

Thomassen, M. (2007). *Vetenskap, kunskap och praxis: Introduktion till vetenskapsfilosofi*. Gleerups Utbildning.

Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed*. Vetenskapsrådet.

[https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1555332112063/God-forskningssed\\_VR\\_2017.pdf](https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1555332112063/God-forskningssed_VR_2017.pdf)

Wissö, T., Johansson, H. & Höjer, I. (2019). *What is a family? Constructions of family and parenting after a custody transfer from birth parents to foster parents*. *Child & Family Social Work*. 24 ss.9–16. [doi-org.proxy.lnu.se/10.1111/cfs.12475](https://doi.org.proxy.lnu.se/10.1111/cfs.12475)

Yin, Robert K. (2013). *Kvalitativ forskning från start till mål*. 3 uppl. Studentlitteratur.

Öberg, P. (2018). Livshistorieintervjuer. I Ahrne, G. & Svensson, P. (red). *Handbok i kvalitativa metoder*. Liber., ss. 55–66.



## Bilagor

### **Bilaga 1 informationsbrev**

#### **Till dig som har ett familjehemsuppdrag - Information och förfrågan om deltagande i intervjustudie**

Det har uppmärksammats en brist på familjehem i Sveriges kommuner och att det saknas studier utifrån familjehemsföräldrars perspektiv.

Familjehemsföräldrar har en central roll gällande familjehemsplaceringar, vilket belyser vikten av att deras upplevelser uppmärksammas.

Genom en kvalitativ studie kommer familjehemsföräldrars erfarenheter och upplevelser att undersökas, med förhoppningen att resultatet ska leda till en fördjupad förståelse för familjehemsuppdraget.

Medverkan i intervjun är frivillig och kan avbrytas när som helst utan motivering. Det finns möjlighet att avböja svar på särskilda frågor under intervjun. Intervjun kommer att ske fysiskt på önskad plats eller digitalt via videosamtal på Zoom alternativt annat digitalt verktyg. Intervjuerna beräknas ta 30–60 minuter. Intervjun kommer att spelas in och därefter transkriberas. Det innebär att vi i efterhand kommer att lyssna på intervjun och skriva ner vad som sägs.

Materialet kommer att behandlas konfidentiellt och resultaten kommer att presenteras i en kandidatuppsats. I den färdiga uppsatsen kommer inte enskilda personer kunna identifieras och alla personnamn samt platser kommer att bytas ut.



Materialet kommer förvaras på sådant sätt att ingen obehörig kan ta del av det. Utöver uppsatsförfattare kan handledare och examinator behöva ta del av intervjumaterialet. Intervjumaterialet kommer endast att användas för studiens ändamål där inspelningar och den transkriberade texten raderas efter att uppsatsen färdigställts samt godkänts. Den färdiga uppsatsen kommer publiceras på Diva, vilket är ett öppet arkiv för studentuppsatser.

Våra namn är Felicia Stenholm och Olivia Ryberg och vi läser socionomprogrammet vid Linnéuniversitet i Växjö. Som en del i vår utbildning kommer denna kandidatuppsats att genomföras. Vid frågor och intresse att delta kan ni kontakta oss via mejl eller telefon.

## **Studerande**

Felicia Stenholm

Olivia Ryberg

## **Handledare**

Maria Kläfverud



## Bilaga 2 Intervjuguide

### Information innan intervjun

- Medverkan i intervjun är frivillig och kan avbrytas när som helst utan motivering.
- Det finns möjlighet att avböja att svara på särskilda frågor under intervjun.
- Vi är inte ute efter personlig information om barnet/barnen du tar/ har tagit hand utan efter dina tankar, erfarenheter och upplevelser kring uppdraget och din roll.
- Alla namn och platser kommer att avidentifieras i den färdiga uppsatsen.
- Intervjun spelas in för transkribering, ljudinspelningen kommer att raderas efter godkännande av uppsats.

### Intervjufrågor

- Presentera dig själv
  - Nuvarande familjesituation/familjehemssituation
  - Hur länge har du varit familjehemsförälder? Hur många uppdrag har du haft?
  - Arbetsituation? Arbetar du utöver familjehemsuppdraget eller är du heltidsarvoderad (hemma på heltid med uppdraget)?
  - Är du anställd via socialtjänsten eller konsultfirma?
- Hur ser ditt familjehemsuppdrag ut?
  - Vad innebär uppdraget för dig?
- Berätta om steget till att bli familjehem och ert /ditt motiv?
  - Motsvarar uppdraget dina förväntningar? På vilket sätt?
- Hur var processen till att bli familjehem?
  - hur upplevde du matchningsprocessen inför placering?
- Vad uppfattar du som positivt med uppdraget?
  - Vad ger det dig att vara familjehemsförälder?
- Vilka utmaningar finns det med uppdraget?



- och hur hanterar du dessa?
  - Önskar du har något hade varit annorlunda, i sådana fall vad?
  
- Hur fungerar samarbetet med socialtjänsten?
- Vad får du för stöd från socialtjänsten?
  - hur uppfattar du detta stöd?
  - Saknar du något?
  - Vad har ni fått för utbildning av socialtjänsten?
- Hur fungerar samarbetet med biologiska föräldrar?
- Vilka andra instanser behöver ni ha kontakt med utifrån ert uppdrag?
  - hur fungerar dessa?
- Vad är dina upplevelser kring den ekonomiska ersättningen som ges för uppdraget?
  
- Har barnets bakgrund och tidigare upplevelser betydelse för uppdraget?
  - I så fall på vilket sätt?
- Hur arbetar du som familjehemsförälder utifrån barnets bästa?
- Hur bygger du tillsammans med barnet en relation?
- Vad finns det för utmaningar i relationsbyggandet med barnet?
  
- Vad innebär familj för dig?
- Finns det fördomar/antaganden gentemot dig som familjehemsförälder och familjehem?
  - Vill du i så fall berätta mer om det?
  - Hur påverkar det dig som familjehemsförälder?
- Har du varit med om ett oplanerat avbrott i en placering?
  - I så fall hur påverkade det dig som familjehemsförälder?
- Hur ser du på framtiden som familjehem?



## Avslutning

- Vilka råd skulle du vilja ge till andra personer som funderar på att bli familjehem?
- Finns det något mer du vill tillägga? Övriga tankar gällande ämnet och intervjun?